

Τιμητικός Τόμος

«50 Χρόνια Καρδιοχειρουργικής»

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ε. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

*Ομότιμος Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής
Ιατρική Σχολή Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*

** This volume includes mainly original Greek / Praise articles as well as 69 selected texts in English.*

*** In the contents list, the order is alphabetic under the senior author name*

**** On the first page of each work, left up, the senior Author is printed*

** Στον παρόντα τόμο περιλαμβάνονται κυρίως πρωτότυπα άρθρα Ελληνικά-/Επαινοι καθώς και 69 επιλεγμένων κειμένων στα Αγγλικά.*

*** Στον κατάλογο περιεχομένων η σειρά είναι αλφαβητική με το όνομα του senior Author*

**** Στην πρώτη σελίδα κάθε εργασίας, αριστερά επάνω, τυπώνεται ο senior Author*

Τιμητικός Τόμος

«50 Χρόνια Καρδιοχειρουργικής»

Κωνσταντίνος Ε. Αναγνωστόπουλος

*Ομότιμος Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής
Ιατρική Σχολή Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*

Liber Amicorum (Festschrift)

«50 Years of Cardiac Surgery»

Constantine E. Anagnostopoulos

*Professor of Cardiac Surgery Emeritus
School of Medicine National and Kapodistrian University of Athens*

Copyright © 2017 για την ελληνική γλώσσα σε όλον τον κόσμο
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιον Αθηνών

Copyright © 2018 LIBRARY OF CONGRESS

Πρώτη έκδοση: Μάρτιος 2018

Στοιχειοθεσία-σελιδοποίηση: «Πάραλος»
Επιμέλεια παραγωγής: Σταύρος Ξηρουχάκης
Τυπογραφείο: Τ. Ποδαράς και Σία Ο.Ε.

Βιβλιοδεσία: Χρυσός Τύπος

PARISIANOS

ISSN ????????????????????

Απαγορεύεται η με κάθε μέσο αναπαραγωγή-αντιγραφή μέρους ή όλου του παρόντος χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη. Οι παραβάτες διώκονται σύμφωνα με το νόμο περί Πνευματικών και άλλων δικαιωμάτων (Νόμος 2121/1993 και κανόνες του Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα).

It is prohibited to reproduce/copy any or all of the present volume without the written permission of the editor. Violators will be prosecuted according to Greek Law 2121-1993 and other international rules regarding copyright.

Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών

Καθηγητική Εκδοτική Επιτροπή

Πρόεδροι: Δημήτριος Αγγουράς, *Καρδιοχειρουργική, «Αττικόν» Νοσοκομείο*
Γεωργία Κωστοπαναγιώτου, *Αναισθησιολογία «Αττικόν» Νοσοκομείο*

Μέλη: Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος, *Πρύτανης*
Πέτρος Σφηκάκης, *Πρόεδρος Ιατρικής Σχολής*
Θεόδωρος Λιακάκος, *Πρόεδρος Τομέως Χειρουργικής*
Γεώργιος Γερουλάκος, *Πρόεδρος Τομέως Χειρουργικής «Αττικόν»*
Παναγιώτης Ν. Σουκάκος, *Καθηγητής Ορθοπαιδικής*
Δημήτριος Δουγένης, *Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής «Αττικόν»*
Χρήστος Κίττας, *Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Πρύτανης*

Δομή του έργου

Στον Τιμητικό Τόμο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών για τον Ομότιμο Καθηγητή Καρδιοχειρουργικής Κωνσταντίνο Ε. Αναγνωστόπουλο που έπεται, υπάρχει μια σειρά κειμένων στα Ελληνικά και Αγγλικά.

1. Στην αρχή υπάρχουν **πρόλογοι/Επαινοι στα ελληνικά** (με λατινική αρίθμηση) από μέλη της Καθηγητικής Εκδοτικής Επιτροπής:

Καθηγητές:

Δημήτριος Αγγουράς και **Γεωργία Κωστοπαναγιώτου** – πρόεδροι και συνεργάτες του τιμωμένου

Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος – Πρύτανης ΕΚΠΑ

Χρήστος Κίττας – πρώην Πρύτανης, Πρόεδρος Ιατρικής ΕΚΠΑ και Υπουργός Υγείας

Πέτρος Σφηκάκης – Πρόεδρος Ιατρικής ΕΚΠΑ

Παναγιώτης Σουκάκος – Καθηγητής Ορθοπαιδικής

Θεόδωρος Λιακάκος – Διευθυντής Χειρουργικού Τομέα, Αντιπρόεδρος Ιατρικής ΕΚΠΑ

Δημήτριος Δουγένης – Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής «ΑΤΤΙΚΟΝ» ΕΚΠΑ

2. Άλλοι **πρόλογοι/Επαινοι στα αγγλικά και ελληνικά** ακολουθούν (στην κύρια αλφαβητική σειρά κειμένου) από τους συναδέλφους του Καθηγητές:

J.M. Levett, MD

A.Little, MD

S.Rammos, MD, PhD

και η οικογένεια του τιμωμένου:

M.L.L.R. Anagnostopoulos, MBA

A-M Αναγνωστοπούλου, MD

S.R. Natan, MD

P.P.Reese, MD

A.H. Reese, MD

3. Μετά τον κατάλογο όλων των συγγραφέων και τίτλων δημοσιεύσεων, ολοκληρώνεται ο Τιμητικός Τόμος με το πλήρες κείμενο – σε αλφαβητική σειρά του υποβάλοντος συγγραφέα (κυρίως στα **αγγλικά** με μερικά **πρωτότυπα άρθρα στα ελληνικά**) 59 επιλεγμένων δημοσιεύσεων.

Από τα μέλη της Καθηγητικής Εκδοτικής Επιτροπής
Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών
Φεβρουάριος 2018

Structure of the project

In the following University of Athens Festschrift volume in honour of Emeritus Cardiac Surgery Professor Constantine E. Anagnostopoulos there is a sequence of texts in Greek and English.

1. At the start there are opening **laudations in Greek** (numbered in Latin) by members of the Professorial Editorial Committee Professors:

Dimitrios Angouras and **Georgia Kostopanagiotou** –co-chairs and co-workers of the honoree

Meletios-Athanasios Dimopoulos – Rector

Christos Kittas – former Rector, Medical School President and Minister of Health

Petros Sfikakis – Medical School President

Panayotis Soucacos – Professor of Orthopedics

Theodoros Liakakos – Chair University Surgery

Dimitrios Dougenis – Professor of Cardiac Surgery

2. Other **Laudations in English and Greek** follow (in the main alphabetical text sequence) by professors colleagues.

J.M. Levett, MD

A. Little, MD

S. Rammos, MD Phd

and family of the honoree:

M.L.L.R Anagnostopoulos, MBA

A-M Anagnostopoulos, MD

S.R. Natan, MD

P.P. Reese, MD

A.H. Reese, MD

3. After the list of individual authors and publication titles the full text – in alphabetical sequence of the submitting author (mostly in **English** with some **original articles in Greek**) of 59 selected publications concludes the Honorary Volume.

From the members of the Professorial Editorial Committee

University of Athens

February 2018

Authors

Αγγέλη Κωνσταντίνα	57
Αγγουράς Δημήτριος	21
Βασίλιεβα Λ.	275
Βερβενιώτης Αθανάσιος	57
Δουγένης Δημήτριος	25
Ελευθερίου Στεργιαννή	225
Θηραίος Ελευθέριος	225
Καραμαγκιώλη Εβίκα	451
Καρανίκας Χαράλαμπος	225
Κάσσαρη Πηνειώ	225
Κωστοπαναγιώτου Γεωργία	23
Κώτσιου Αντωνία	525
Λάζαρος Γεώργιος	423
Μάνη Η	275
Μανιός Ιωάννης,	225
Μπαρτσόκας Χρήστος Σπ.	191
Μπιλλήρης Αντώνης	225
Νιχογιαννόπουλος Πέτρος	423
Ντουράκης Σπύρος	275
Παπαϊωάννου Παναγιώτης	225
Πικουλής Εμμανουήλ	451
Τεσσερομάτη Χριστίνα	525
Τούσουλης Δ.	57
Χαρμανδάρη Ευαγγελία	225
Χρούσος Γεώργιος	225
Agorogiannis S.	101
Agrogiannis Georgios	407
Alexopoulos Dimitrios	69
Alivizatos Peter A.	81, 95
Ampatzidou Fotini	297
Anagnostopoulos Anne-Marie	121
Anagnostopoulos Constantine E.	27, 101, 165, 207, 237, 255, 347, 365, 407, 469, 531, 585
Anagnostopoulos MLLR.	107
Anagnostopoulos Petros V.	109

Anagnostopoulou Despoina	133
Anagnostopoulou Tanya	149
Ananiadou Olga G.	297, 365
Angouras Dimitrios C.	165, 531
Apostolopoulou Sotiria C.	469
Astras George M.	439
Athanasuleas Constantine L	175
Azakie Anthony	109
Azariades P.	101
Bai Mary	365
Balaram Sandhya K.	181
Bankowski Brandon	575
Beere Polly A.	195
Benetos Georgios	541
Bernstein H. E.	207
Bhattacharya K. F.	345
Biancaniello T. M.	101, 207
Bibou Katherine	365
Bilfinger Thomas V.	101, 211, 585
Bismpa Kalliopi	297
Bloom R. D.	477
Buckberg Gerald	175
Burney RG	391
Cabrita Ines Zimbarra	347
Chamogeorgakis Themistocles P.	165, 215, 407, 531
Charchanti Antonia	365
Chaudhuri K. Ray	345
Chen Edward P.	457
Christidi Nancy	247, 255
Christophoros N. Foroulis	439
Cokkinos Dennis V.	563
Coleman Allen	121
Connery Cliff P.	101, 165
Cowan Douglas B.	531
Dawson David	347
Demir Ozan M.	347
DeRose Joseph J, Jr.	263, 519
DiMaio J. Michael	215
Dougenis Dimitrios	293
Drakopoulou Maria	541
Drossos George E.	297, 365
Efstathopoulos Efstathios P.	325
Elefteriades John A.	309
Ericsson Maria	531

Even-Shoshan O.	477
Federman Micheline	531
Feldman H. I.	477
Fragakis Konstantine	575
Garg A. X.	477
Geroulanos Stefanos	331, 417
Giamarellos-Bourboulis Evangelos J.	407
Giannakikou I.	345
Gonzalez-Stawinski Gonzalo V.	215
Grapsa Julia	347
Guyton Robert A.	457
Haj-Yahia Saleem	365
Hall Shelley A.	215
Hartman A.	101
Heusch Andreas	469
Higginbotham Michael B.	195
Hillel Zak	181
Hiller Zaharia	237
Hruby Marilyn A.	359
Iliopoulou Eugenia	439
Jakaj Gentjan	347
Afthinos John	181
Johnson Elizabeth O.	365
Johnson Natalie C.	109
Josephson Mark E	377
Kantidakis George H.	439
Kappa Niki	563
Kapsas George	297
Karagounis Labros	297
Karatzis Emmanouil	417
Katritsis Demosthenes G	237, 377
Katsimpoulas Michalis	563
Keeling W. Brent	457
Kilgo Patrick D.	457
King Jeremy A.	575
Kitsantas Anastasia	149
Kitsantas Panagiota	149
Kitzman Dalane W.	195
Kostomitsopoulos Nikolaos G.	563
Kouchoukos Nicholas T.	489
Koutagiar Iosif	541
Koutentakis Michael	497
Koutsogiannidis Charilaos-Panagiotis	297
Kozlik-Feldmann Reiner	469

Kramer Hans H.	469
Kriaras Ioannis	417
Lai Tsung-Hsuan	575
Laskari Cleo V.	469
Lattouf Omar M.	457
Lekakis John	69
Levett J.M	389, 391
Levitsky Sidney	399, 531
Li1 Baolin	121
Lima Brian	215
Lipari Christopher W.	575
Little Alex G.	387
Lozos Vasileios A.	407
MacHannaford Juan C.	215
Madesis Athanasios	297
Mark V. Sherrid	519
Mastoraki Aikaterini	417
Mastoraki Sotiria	417
Matsouka Phaedra	439
Matsoukis Ioannis	541
Mavroidis Manolis	563
McCully James D.	531
Melissari Efthimia N.	439
Mesa Angelica	563
Mitropoulou Fotini	541
Momin Aziz	347
Morey Miriam C.	195
Moulias Athanasios	69
Mukherjee N.	477
Munroe N.	345
Mussell A.	477
Navab Mohamad	531
Nihoyannopoulos Petros	347
Nikolaou Charalampia	541
Ntalarizou Evangelia	347
Oxford Julia Thom	531
Palatianos George M.	439
Palladas Panagiotis	297
Patsouris Efstratios S.	407
Perkins Archibald S.	121
Petrou Anastasios	497
Ploussi Agapi	325
Prapas-Papadreopoulou	247
Proctor C.	207

Punjabi Prakash P.	347
Puskas John D.	457
Rafael Aldo E.	215
Rahman Farah G.	237
Rammos Spyridon	469
Reese Anne H	475
Reese Peter P.	475, 477
Rizos Ioannis K.	407
Robertson Laura	109
Rokkas Chris K.	165, 407, 489, 531
Rosenbaum P.	477
Russell Stuart D.	195
Sapru Anil	109
Saracino Giovanna	215
Saynisch P.	477
Schauf Victoria	359
Seifert F.	101
Serapheim Andreas	347
Sfirakis Petros	417
Sfiroera Iriini	563
Shemin Richard J.	531
Sherrid Mark V.	181
Shih Ie-Ming	575
Shults J.	477
Silber J. H.	477
Siminelakis Stavros	497
Siores Elias	541
Sismanidis Socrates	497
Smith Benjamin	347
Soucacos Panagiotis N.	501
Squiers John J.	215
Stathogiannis Konstantinos	541
Swistel Daniel G.	165, 181, 237, 519
Tarsi N. M.	477
Thombre Kabir P.	309
Thourani Vinod H.	457
Toumpoulis Ioannis K.	165, 237, 407, 531
Tousoulis Dimitris	541
Toutouzas Konstantinos	541
Townsend R. R.	477
Tyrie Leslie	181
Vaos George	551
Varela Aimilia	563
Vassili Maria I.	439

Vlahos Nikos F.	575
Wang W.	477
Winson Glenda	181
Xanthopoulou Ioanna	69
Xia Yu	263
Zafar Mohammad A.	309
Zavras Nick	551
Zelazny Edward	121
Zelen Jonathan	585
Zhao Yulian	575
Ziganshin Bulat A.	309

Contents -Περιεχόμενα

Χαιρετισμός

Πρύτανη ΕΚΠΑ Καθηγητού Μελετίου-Αθανασίου Δημόπουλου 23

Χαιρετισμός

Καθηγητού Πέτρου Π. Σφηκάκη XXV25

Χαιρετισμός

Καθηγητού Θεοδώρου Διακάκου XXVII27

Τιμητική Καταγραφή

Παναγιώτη Ν. Σουκάκου, Καθηγητού Ορθοπαιδικής XXIX29

Χαιρετισμός

Χρήστου Κίττα, υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Πρωτάνεως XXIX29

Αντί Προλόγου

Δημήτριος Αγγουράς, Αναπληρωτής Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ XXXI 31

Πρόλογος

*Καθηγήτρια Γεωργία Γερολουκά-Κωστοπαναγιώτου,
Διευθύντρια της Β΄ Πανεπιστημιακής Κλινικής Αναισθησιολογίας, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ*
XXXIII33

Τιμής Ένεκεν

Δημήτριος Δουγένης, Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής ΕΚΠΑ XXXV35

Curriculum Vitae

Constantine E. Anagnostopoulos 1-30

Efficacy of percutaneous transluminal coronary angioplasty compared with single-vessel bypass

Anthony J. Acinapura, M.D., Joseph N. Cunningham, Jr., M.D., Israel J. Jacobowitz, M.D., Daniel M Rose, M.D., Marshall D. Kramer, M.D., Paula Cappabianca, M.S.N., Thomas H. Elmquist, M.D., and Michael Sanders, M.D. 31-40

Ανοικτό ωοειδές τρήμα:

Tips and Tricks στην διαγνωστική και θεραπευτική προσέγγιση

Αθανάσιος Βερβενιώτης, Κωνσταντίνα Αγγέλη, Δ. Τούσουλης 41-52

Long-Term P2Y₁₂-Receptor Antagonists in Post-Myocardial Infarction Patients Facing a New Trilemma?	
<i>Dimitrios Alexopoulos, Ioanna Xanthopoulou, Athanasios Moulialis, John Lekakis</i>	53-64
Pioneers and Buccaneers, Toilers and Spoilers. A Personal Retrospective on Cardiothoracic Transplantation	
<i>Alivizatos Peter A.</i>	65-78
Απόηχος	
<i>Alivizatos Petros A.</i>	79-84
A Letter to my father / Μία επιστολή προς τον πατέρα μου	
<i>Anne-Marie Anagnostopoulos</i>	85-88
Cooperating Oncogenic Events in Murine Mammary Tumorigenesis: Assessment of ErbB2, Mutant p53, and Mouse Mammary Tumor Virus	
<i>Edward Zelazny, Baolin Li, Anagnostopoulos Anne-Marie, Allen Coleman, Archibald S. Perkins</i>	89-102
A Letter for Dino Anagnostopoulos	
<i>Anagnostopoulos MLLR.</i>	101-102
Surgical Management of Left Ventricular Outflow Tract Obstruction	
<i>Anagnostopoulos Petros V., Natalie C. Johnson, Laura Robertson, Anil Sapru Anthony Azakie</i>	103-115
Ethics in the Era of e-Commerce: the EU Approach	
<i>Anagnostopoulou Despoina</i>	117-132
A Cross-Cultural Investigation of College Student Alcohol Consumption: A Classification Tree Analysis	
<i>Panagiota Kitsantas, Anastasia Kitsantas, Anagnostopoulou Tanya</i>	133-142
Postoperative and Long-Term Outcome of Patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease Undergoing Coronary Artery Bypass Grafting	
<i>Dimitrios C. Angouras, Constantine E. Anagnostopoulos, Themistocles P. Chamogeorgakis, Chris K. Rokkas, Daniel G. Swistel, Cliff P. Connery Ioannis K. Toumpoulis</i>	143-152
Surgical Ventricular Restoration: Were Do We Go From Here?	
<i>Constantine L Athanasuleas, Gerald Buckberg</i>	153-158
Resection-Plication-Release for Hypertrophic Cardiomyopathy: Clinical and Echocardiographic Follow-Up	
<i>Sandhya K. Balaram, Leslie Tyrie MD, Mark V. Sherrid MD, John Afthinos MD, Zak Hillel MD, PhD, Glenda Winson RN, Daniel G. Swistel MD</i>	159-168

- Οι Ηθικές Αξίες στην Ιατρική Πράξη**
Χρήστος Σπ. Μπαρτσόκας 169-172
- Purulent Meningococcal Pericarditis: Chronic Percutaneous Drainage with a Modified Catheter Aided by Echocardiography**
*T. M. Biancaniello M.D., C. E. Anagnostopoulos M.D.,
 H. E. Bernstein M.D., C. Proctor R.D. M.S.* 173-176
 βλφ177-180
- A Little Monograph**
Thomas Bilfinger MD PhD
 177-180
 0177-1902
- Application of the International Society for Heart and Lung Transplantation (ISHLT) criteria for primary graft dysfunction after cardiac transplantation: outcomes from a high-volume centre**
*John J. Squiers, Giovanna Saracino, Themistokles Chamogeorgakis,
 Juan C. MacHannaford, Aldo E. Rafael, Gonzalo V. Gonzalez-Stawinski,
 Shelley A. Hall, J. Michael DiMaio, Brian Lima* 181-190
- Enhanced External Counterpulsation for the Treatment of Angina Pectoris**
Peter F. Cohn 191-202
- Ηλεκτρονική Διαδικτυακή Εφαρμογή Υγείας: Εθνικό Μητρώο Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Υπερβαρότητας και Παχυσαρκίας κατά την Παιδική και Εφηβική Ηλικία στην Ελλάδα**
*Κάσσαρη Πηνειώ, Παπαϊωάννου Παναγιώτης, Μπιλλήρης Αντώνης,
 Καρανίκας Χαράλαμπος, Ελευθερίου Στεργιαννή, Θηραίος Ελευθέριος,
 Μανιός Ιωάννης, Χρούσος Γεώργιος, Χαρμανδάρη Ευσταθία* 203-214
- Does leukofiltration reduce pulmonary infections in CABG patients? A prospective, randomized study with early results and mid-term survival**
*Cliff P. Connery, Ioannis K. Toumpoulis, Constantine E. Anagnostopoulos,
 Zaharia Hiller, Farah G. Rahman, Demosthenes Katritsis, Daniel G. Swistel* 215-224
- Κωνσταντίνος Αναγνωστόπουλος**
Ένας Homo Universalis... στην κοινωνία των ιατρικών ιδεών
Christidi Nancy (with S. Prapas-Papadreopoulou) 225-232
- Constantine Anagnostopoulos**
A Homo Universalis... in a society of medical ideas
Christidi Nancy (transl. by CE Anagnostopoulos) 233-240
- Hybrid Coronary Revascularization has Improved Short Term Outcomes but Worse Midterm Reintervention rates Compared to CABG:**

A Propensity Matched Analysis*Yu Xia, MD and Joseph J. DeRose, MD*

241-252

Επιπλοκές Καρδιοχειρουργικών Επεμβάσεων από το Ηπαρ*Μάνη Η., Βασιλιεβα Α., Ντουράκης Σπύρος*

253-270

Repair of acute type A aortic dissection: moving towards a more aggressive approach but keeping the old gold standards*Dimitrios Dougenis*

271-274

Pericardial Fat is Strongly Associated With Atrial Fibrillation After Coronary Artery Bypass Graft Surgery*George Drossos, Charilaos-Panagiotis Koutsogiannidis, Olga Ananiadou, George Kapsas, Fotini Ampatzidou, Athanasios Madesis, Kalliopi Bismpa, Panagiotis Palladas, Labros Karagounis*

275-286

An Overview of Research at the Yale Aortic Institute*Kabir P. Thombre, Bulat A. Ziganshin, MD, PhD, John A. Eleftheriades, MD*

287-302

Applications of Nanoparticle Contrast Agents in Cardiovascular Imaging*Efstathios P. Efstathopoulos, Agapi Ploussi*

303-309

“PICKWICK” OR “PTOLEMY” SYNDROME??**Antedating by Historically Accurate Precursor Literary Descriptions***Stefanos Geroulanos MD, PhD*

310-324

Primary Anticholinergic-Responsive Pisa Syndrome*K. F. Bhattacharya, MRCP, I. Giannakikou, MBBS, N. Munroe, MRCP, K. Ray Chaudhuri, FRCP*

325-326

Strain balance of papillary muscles as a prerequisite for successful mitral valve repair in patients with mitral valve prolapse due to fibroelastic deficiency*Julia Grapsa, Ines Zimbarra Cabrita, Gentjan Jakaj, Evangelia Ntalarizou, Andreas Serapheim, Ozan M. Demir, Benjamin Smith, David Dawson, Aziz Momin, Prakash P. Punjabi, Constantine E. Anagnostopoulos, Petros Nihoyannopoulos*

327-338

N-Terminal Pro-Brain Natriuretic Peptide Levels Are Elevated in Patients with Acute Ischemic Stroke*George Giannakoulas, Apostolos Hatzitolios, Haralambos Karvounis, George Koliakos, Aphrodite Charitandi, Theodoros Dimitroulas, Christos Savopoulos, Efrosini Tsirogianni, George Louridas*

339-348

Acquired von Willebrand disease in a patient with Wilms tumor*Peter A. Noronha, M.D., † Marilyn A. Hruby, M.D., and Helen S. Maurer, M.D., Chicago, Ill.*

349-352

Effect of profound hypothermia during circulatory arrest on neurologic injury and apoptotic repressor protein Bcl-2 expression in an acute porcine model <i>Olga G. Ananiadou, MD, Katherine Bibou, RN, George E. Drossos, MD, Antonia Charchanti, MD, Mary Bai, MD, Saleem Haj-Yahia, MD, Constantine E. Anagnostopoulos, MD, Elizabeth O. Johnson, PhD</i>	353-364
Classification, Electrophysiological Features and <u>Therapy</u> of Atrioventricular Nodal Reentrant Tachycardia <i>Demosthenes G Katritsis and Mark E Josephson</i>	365-374
A Little Letter for Dino Anagnostopoulos <i>Alex G. Little, MD</i>	375-376
A Little Letter for Dino Anagnostopoulos <i>Levett J.M., M.D.</i>	377-378
Experience With ISO 9001 in a Multispecialty Clinic <i>Levett JM and Burney RG</i>	379-386
Protecting the Myocardial Cell During Coronary Revascularization <i>Sidney Levitsky, MD</i>	387-394
Aprikalim a potassium adenosine triphosphate channel opener reduces neurologic injury in a rabbit model of spinal cord ischemia <i>Vasileios A. Lozos, Ioannis K. Toumpoulis, Georgios Agrogiannis, Evangelos J. Giamarellos-Bourboulis, Themistocles P. Chamogeorgakis, Ioannis K. Rizos, Efstratios S. Patsouris, Constantine E. Anagnostopoulos, Chris K. Rokkas</i>	395-404
Postoperative jaundice after cardiac surgery <i>Aikaterini Mastoraki, Emmanouil Karatzis, Sotiria Mastoraki, Ioannis Kriaras, Petros Sfirakis, Stefanos Geroulanos</i>	405-410
A Pulmonary valve replacement in patients with corrected tetralogy of Fallot <i>Fotios A. Mitropoulos, Meletios A. Kanakis, Christos Ntellos, Constantinos Loukas, Periklis Davlourous, Theophili Kousi, Andrew C. Chatzis</i>	411-420
Cardiovascular Tumors in Childhood <i>Andreas C Petropoulos, Maria Moschovi</i>	421-442
Constantine (Dino) Anagnostopoulos MD <i>Natan Shaw R.</i>	443-446
First experience of 3D rotational angiography fusion with NavX electroanatomical mapping to guide catheter ablation of atrial fibrillation <i>Mahendra Carpen, John Matkins, George Syros, Maxim V. Gorev, Zoubin Alikhani, John V. Wylie, Natan, Shaw R., Andre Griben, Amy Hicks, James Armstrong, Michael V. Orlov</i>	447-454
Χειρουργική Παθολογία του Περικαρδίου	

Γεώργιος Λάζαρος, Πέτρος Νιχογιαννόπουλος 455-470

Preoperative detection and management of immune heparin-induced thrombocytopenia in patients undergoing heart surgery with iloprost

George M. Palatianos, MD, Christophoros N. Foroulis, MD, Maria I. Vassili, MD, Phaedra Matsouka, MD, George M. Astras, MD, George H. Kantidakis, MD, Eugenia Iliopoulou, BSc, Efthimia N. Melissari, MD 471-482

Προγνωστικός δείκτης εμφάνισης του οξέος εμφράγματος του μυοκαρδίου σε ασθενείς που υποβάλλονται σε καρδιοχειρουργική επέμβαση

Ασπασία Τζανή, Ηλίας Δουλάμης, Αναστάσιος Γκόγκος, Γεώργιος Σαμανίδης, Παναγιώτης Κωνσταντόπουλος, Γεώργιος Γεωργιόπουλος, Κωνσταντίνος Τούτουζας, Κωνσταντίνος Περρέας, Δέσποινα Περρέα 483-492

Μη Τεχνικές Δεξιότητες στην Επείγουσα Χειρουργική Αντιμετώπιση Μαζικών Συμβαμάτων

Εβίκα Καραμαγκιώλη MSc, PhD, Εμμανουήλ Πικουλής MD 493-498

The impact of body mass index on morbidity and short- and long-term mortality in cardiac valvular surgery

Vinod H. Thourani, MD, W. Brent Keeling, MD, Patrick D. Kilgo, MS, John D. Puskas, MD, Omar M. Lattouf, MD, PhD, Edward P. Chen, MD, Robert A. Guyton, MD 499-510

Normative angiographic data relating to the dimensions of the aorta and pulmonary trunk in children and adolescents

Spyridon Rammos, Sotiria C. Apostolopoulou, Hans H. Kramer, Reiner Kozlik-Feldmann, Andreas Heusch, Cleo V. Laskari, Constantine Anagnostopoulos 511-516

Laudatio

Σπυρίδων Α. Ράμμος 517-518

A Little Letter for Dino Anagnostopoulos

Reese Anne H., Reese Peter P. 519-520

Mortality and Cardiovascular Disease Among Older Live Kidney Donors

P. P. Reese, R. D. Bloom, H. I. Feldman, P. Rosenbaum, W. Wang, P. Saynisch, N. M. Tarsi, N. Mukherjee, A. X. Garg, A. Mussell, J. Shults, O. Even-Shoshan, R. R. Townsend and J. H. Silber 521-532

Single-Stage Extensive Replacement of the Thoracic Aorta: The Arch-First Technique

Chris K. Rokkas, MD, Nicholas T. Kouchoukos, MD 533-540

Transaortic Video Assisted Removal of a Mobile Left Ventricular Thrombus: a Safe and Effective Technique

Stavros Siminelakis, Michael Koutentakis, Socrates Sismanidis, Anastasios Petrou 541-544

Vascular Trauma in Orthopaedic Surgery*Panagiotis N. Soucacos* 545-562**Management of Patients with Complex Hypertrophic Cardiomyopathy: Resection/Plication/Release***Daniel G. Swistel, MD, Joseph J. DeRose, Jr., MD, and Mark V. Sherrid, MD* 563-568**Αλληλεπιδράσεις Φαρμάκων***Χριστίνα Τεσσαρομάτη, Αντωνία Κώτσιου* 569-574**Statins Reduce Neurologic Injury in Asymptomatic Carotid Endarterectomy Patients***Eric J. Heyer, MD, PhD; Joanna L. Mergeche, BA; Samuel S. Bruce, MA; Justin T. Ward, BS; Yaakov Stern, PhD; Zirka H. Anastasian, MD; Donald O. Quest, MD; Robert A. Solomon, MD; George J. Todd, MD; Alan I. Benvenisty, MD; James F. McKinsey, MD; Roman Nowygrod, MD; Nicholas J. Morrissey, MD; E. Sander Connolly, MD* 575-578**Differential Expression of Collagen Type V and XI a-1 in Human Ascending Thoracic Aortic Aneurysms***Ioannis K. Toumpoulis, MD, Julia Thom Oxford, PhD, Douglas B. Cowan, PhD, Constantine E. Anagnostopoulos, MD, Chris K. Rokkas, MD, Themistocles P. Chamogeorgakis, MD, Dimitrios C. Angouras, MD, Richard J. Shemin, MD, Mohamad Navab, PhD, Maria Ericsson, BSc, Micheline Federman, PhD, Sidney Levitsky, MD, and James D. McCully, PhD* 579-588**Female gender is independently associated with increased carotid temperatures in patients with coronary artery disease***Georgios Benetos, Konstantinos Toutouzias, Ioannis Matsoukis, Maria Drakopoulou, Fotini Mitropoulou, Iosif Koutagiar, Charalampia Nikolaou, Konstantinos Stathogiannis, Elias Siores, Dimitris Tousoulis* 589-598**Antioxidans in Experimental Ischemia-reperfusion Injury of the Testis: Where are we Heading Towards?***George Vaos, Nick Zavras* 599-610**The neuroprotective agent Rasagiline mesylate attenuates cardiac remodeling after experimental myocardial infarction***Aimilia Varela, Manolis Mavroidis, Michalis Katsimpoulas, Irini Sfiroera, Niki Kappa, Angelica Mesa, Nikolaos G. Kostomitsopoulos, Dennis V. Cokkinos* 611-622**Effect of Luteal-Phase Support on Endometrial L-Selectin Ligand Expression after Recombinant Follicle-Stimulating Hormone and Ganirelix Acetate for *in Vitro* Fertilization***Nikos F. Vlahos, Christopher W. Lipari, Brandon Bankowski, Tsung-Hsuan Lai, Jeremy A. King, Ie-Ming Shih, Konstantine Fragakis, and Yulian Zhao* 623-632**Effects of intensive care unit nursing shortage on cardiac surgery in New York State***Thomas V. Bilfinger, MD; Jonathan Zelen, MD; Constantine E. Anagnostopoulos, MD* 633-636

Χαιρετισμός

Πρύτανη ΕΚΠΑ Καθηγητού Μελέτιου-Αθανασίου Δημόπουλου

Με ιδιαίτερη τιμή χαιρετίζω εκ μέρους των Πρυτανικών Αρχών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών την έκδοση του παρόντος τόμου από την Καρδιοχειρουργική Κλινική του Πανεπιστημίου μας προς τιμή του Ομότιμου Καθηγητή Καρδιοχειρουργικής κ. Κ. Αναγνωστόπουλου.

Ο κ. Αναγνωστόπουλος, κατόπιν πολυετούς και αξιοζήλευτης ακαδημαϊκής σταδιοδρομίας στις ΗΠΑ, επέστρεψε στη χώρα μας και μετά από την εξαετή του θητεία ως Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, που οδήγησε στην οργάνωση και επιτυχή λειτουργία της ομώνυμης κλινικής, εξελέγη Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου μας, το 2003. Η πληθωρική του προσωπικότητα, η μεθοδικότητά του, η οργανωτική του ικανότητα, η εργατικότητα και η διορατικότητα, σε συνδυασμό με τις γνώσεις και τη μεγάλη του εμπειρία, αποτέλεσαν τους παράγοντες που του επέτρεψαν να προσφέρει, γενικότερα, σημαντικό έργο, να ξεπεράσει ποικίλα εμπόδια και δυσκολίες, συχνά συμφυή με το μέγεθος του εγχειρήματος και, ειδικότερα, να οργανώσει και λειτουργήσει εκ του μηδενός στο νεοσύστατο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο «Αττικόν» την Καρδιοχειρουργική Κλινική του ΕΚΠΑ, το 2006.

Η Κλινική αυτή έχει προσφέρει υψηλού επιπέδου κλινικό έργο στην ευαίσθητη περιοχή της Δυτικής Αθήνας όλα αυτά τα χρόνια. Παράλληλα, όμως, προς αυτό, καθώς η διδασκαλία, η έρευνα και η δημοσίευση μελετών και νέων προτάσεων αποτελούν την πεμπτουσία της ακαδημαϊκής οντότητας, οφείλουμε να προβάσουμε το γεγονός ότι υπό την καθοδήγησή του, τα μέλη της καρδιοχειρουργικής ομάδας του Πανεπιστημίου μας παρήγαγαν σημαντικό κλινικό και πειραματικό ερευνητικό έργο, που οδήγησε σε διεθνείς δημοσιεύσεις και την παρουσίαση σε εθνικά και διεθνή φόρα μεγάλου αριθμού άρθρων και περιλήψεων, το σύνολο των οποίων υπερβαίνει τα 100 σε βραχύ χρονικό διάστημα. Σημαντική υπήρξε, επίσης, η παρουσία της νεοσύστατης κλινικής σε διδακτικά συγγράμματα για τους φοιτητές μας και σε διεθνείς εκδόσεις. Είναι δε άξιο σχολιασμού ότι οι αναφορές του Ομότιμου Καθηγητή κ. Αναγνωστόπουλου, ενός μάχιμου καρδιοχειρουργού με περισσότερες από 11.500 επεμβάσεις στο ενεργητικό του, ξεπερνούν τις 3.000, γεγονός που τον καθιστά πρότυπο ακαδημαϊκού χειρουργού.

Από τη θέση αυτή, εκφράζω τις θερμές ευχαριστίες του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στον Ομότιμο Καθηγητή κ. Αναγνωστόπουλο για την προσφορά του, η οποία παρά τη σχετική σύντομη χρονική της διάρκεια (2003-2007), υπήρξε εξαιρετικά σημαντική. Ελπίζω το έργο του να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για τους νεότερους. Είμαι σίγουρος ότι με την πολύτιμη πείρα του θα συνεχίσει να συνδράμει το έργο της Καρδιοχειρουργικής Κλινικής του Πανεπιστημίου μας από τη θέση του Ομότιμου Καθηγητή.

Salutations

Of Dean Professor to the National and Kapodistrian University of Athens (UOA) Meletiou-Athanasios Dimopoulos

With great honour, I welcome on behalf of the Rectorates of the National and Kapodistrian University of Athens the publication of this volume from the Cardio-Surgical Clinic of our University in honour of the Emeritus Professor of Cardiac Surgery Mr K. Anagnostopoulos.

Mr Anagnostopoulos, after a long and enviable academic career in the USA, returned to Greece after his six-year term as Professor of Cardiac Surgery at the University of Ioannina, leading to the founding and successful operation of the clinic under bearing the same name, was elected Professor of Cardiac Surgery in Medicine Of our University in 2003. His exuberant personality, orderly thinking, organizational ability, diligence and insight, combined with his knowledge and great experience, were the factors that enabled him to provide great work on a wide scale, to overcome a variety of challenges, often inherent to the size of the venture and, more specifically, to organize and operate from scratch his Cardiac Surgery Clinic (ECDC) at the newly founded University Hospital Attikon in 2006.

This clinic has been providing high-quality clinical work in the sensitive area of West Athens over the years. However, apart from teaching, research and the publication of studies and new proposals which are the quintessence of the alpha-cadmium entity, we must also point out that, under his guidance, the members of the University's Cardiac Surgery team produced a significant clinical and experimental research project that led to international publications and presentations of articles and abstracts in a large number of national and international fora, exceeding the number 100 in a short amount of time. The presence of the newly established clinic was also an important influence to UOA textbooks and to international publications. It is worthwhile commenting that the reports of the Emeritus Professor Mr Anagnostopoulos, an active in the field of cardiac surgery surgeon, with more than 11,500 operations on his track record, exceed 3,000, making him an exemplary academic surgeon.

From this position, I extend the warm thanks of the National and Kapodistrian University of Athens to Professor Emeritus Anagnostopoulos for his contribution, which despite its relatively short duration (2003-2007) was extremely important. I hope his work will be a source of inspiration for younger people. I am sure that, with his valuable experience, he will continue to assist the work of the Cardiac and Cardiology Clinic of the University as Professor Emeritus.

Χαιρετισμός

Καθηγητού Πέτρου Π. Σφηκάκη

Είναι ιδιαίτερη τιμή για εκπροσωπώντας τις καθηγήτριες και τους καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών να προλογίσω τον τιμητικό τόμο του Ομότιμου Καθηγητή Καρδιοχειρουργικής της Σχολής μας, κ. Κωνσταντίνου Αναγνωστόπουλου.

Ο Καθηγητής Αναγνωστόπουλος υπήρξε ο πρώτος Διευθυντής της Πανεπιστημιακής Καρδιοχειρουργικής Κλινικής από ιδρύσεως του ΕΚΠΑ και της Ιατρικής Σχολής.

Ο Κωνσταντίνος Αναγνωστόπουλος, καταξιωμένος καθηγητής και διαπρεπής επιστήμονας στις ΗΠΑ και διεθνώς γνωστός καρδιοχειρουργός, οραματιζόταν πάντα την επιστροφή του στην Ελλάδα. Πολλά χρόνια πριν, οι δρόμοι της αναζήτησης της επιστήμης οδήγησαν τον Έλληνα μαθητή με ρίζες από την ορεινή Φωκίδα, μετά το τέλος των γυμνασιακών του σπουδών, στις ΗΠΑ όπου και σπούδασε την Ιατρική στο Πανεπιστήμιο Georgetown, στην Washington, D.C., αποφοιτώντας με άριστα (M.D. with Honors, 1963). Φιλομαθής και ακαταπόνητος, ειδικεύτηκε στην Καρδιοχειρουργική στα φημισμένα Πανεπιστήμια Columbia και Yale των ΗΠΑ, όπου και ανήλθε όλη την ακαδημαϊκή ιεραρχία μέχρι τη βαθμίδα του πρωτοβάθμιου Καθηγητή Καρδιοχειρουργικής. Θήτευσε ως Καθηγητής και Διευθυντής Πανεπιστημιακών Καρδιοχειρουργικών Κλινικών για πολλά έτη στις ΗΠΑ.

Μετά από μια λαμπρή σταδιοδρομία και παρά το γεγονός ότι η αγαπημένη του οικογένεια ήταν εγκατεστημένη στις ΗΠΑ, εκείνος αποφάσισε να επιστρέψει στην πατρίδα του προσφέροντας ως καθηγητής Καρδιοχειρουργικής, πρώτα στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και στη συνέχεια, στην Ιατρική Σχολή Αθηνών, γενόμενος και ο πρώτος Διευθυντής στο νεοϊδρυθέν Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων και στη συνέχεια στο ΠΓΝ «ΑΤΤΙΚΟΝ», ενώ συνέβαλλε και στην ανάπτυξη της Καρδιοχειρουργικής Κλινικής Ενηλίκων και Παίδων του «Ωνασείου» Καρδιοχειρουργικού Κέντρου. Εκτός από το ακαδημαϊκό και κλινικό του έργο στην Ελλάδα, ο Καθηγητής Αναγνωστόπουλος δεν παραμέλησε τη μεγάλη του αγάπη που ήταν η πειραματική έρευνα. Ακόμη από τότε που ήταν στο Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων, οργάνωσε εκεί ένα ιδιαίτερα δημιουργικό Πειραματικό Εργαστήριο, όπου εκπαίδευσε πολλούς νέους ερευνητές, συνεχίζοντας κατόπιν το ίδιο και στην Αθήνα, προτρέποντας διαρκώς και εκπαιδεύοντας τους νέους συνεργάτες του να δημιουργούν σε όλα τα επίπεδα: κλινική-εκπαίδευση-έρευνα-συγγραφή.

Από ενάρξεως λειτουργίας του ΠΓΝ «ΑΤΤΙΚΟΝ», το 2003, κατέβαλε επίμονες και επίμονες προσπάθειες για την οργάνωση και έναρξη λειτουργίας της υπό την διεύθυνσή του νεοϊδρυθείσας Πανεπιστημιακής Καρδιοχειρουργικής Κλινικής. Το 2006, έγινε η 1^η επέμβαση ανοικτής καρδιάς και ακολούθησαν πολλές, πολύπλοκες και σύμπλοκες τις περισσότερες φορές επεμβάσεις, μοναδικές για τα ελληνικά δεδομένα της καρδιοχειρουργικής. Τα ακαδημαϊκά χρόνια στο «ΑΤΤΙΚΟΝ» κύλησαν γρήγορα, αλλά δημιουργικά. Το 2007 αφυπηρέτησε αφήνοντας την ευθύνη της Καρδιοχειρουργικής Κλινικής στα στιβαρά χέρια των ικανών συνεργατών του, οι οποίοι και συνεχίζουν το δημιουργικό του έργο, παρακαταθήκη που ο ίδιος άφησε.

Σπανίως καταξιωμένοι Καθηγητές και Διευθυντές Κλινικών από τις ΗΠΑ επιστρέφουν στην Ελλάδα, με τόση αποφασιστικότητα και δύναμη ψυχής, προκειμένου να ξεκινήσουν από μηδενική βάση την οργάνωση και έναρξη λειτουργίας μιας ιδιαίτερα απαιτητικής ειδικότητας, όπως η καρδιοχειρουργική, σε ακαδημαϊκό και κλινικό επίπεδο, και μάλιστα σε δύο νεοϊδρυθέντα πανεπιστημιακά νοσοκομεία. Ήταν το ελληνικό πείσμα του, ο «νόστος», η αγάπη του για την Ελλάδα, η υπόσχεση στον εαυτό του ότι ο κύκλος της λαμπρής σταδιοδρομίας του θα έκλεινε εκεί από όπου ξεκίνησε; Τελικά, ο Καθηγητής Αναγνωστόπουλος ευτύχησε να κάνει το όνειρό του πραγματικότητα!

Ο Καθηγητής Αναγνωστόπουλος τίμησε την Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ με το έργο του, ένα πολύπλευρο ακαδημαϊκό έργο που κατάφερε μέσα σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα και μέσα από πάμπολλες δυσκολίες, οργανωτικές, υλικοτεχνικές και ότι άλλο η έναρξη λειτουργίας μιας Πανεπιστημιακής Καρδιοχειρουργικής Κλινικής απαιτεί.

Η Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ του αποδίδει τα εύσημα και τις ευχαριστίες της!

Καθηγητής Πέτρος Π. Σφηκάκης

Salutations

Of the Professor Petros P. Sfikakis

It is a great honour, on behalf of the professors of the Medical School of the National and Kapodistrian University of Athens, to give a preface to the honorary volume of the Professor Emeritus of Cardiac Surgery of our School, Mr Konstantinos Anagnostopoulos.

Professor Anagnostopoulos was the first Director of the University Cardiac Surgery Clinic since the founding of the University of Athens and the Medical School.

Konstantinos Anagnostopoulos, a well-known professor and prominent scientist in the USA and an internationally known cardiac surgeon, has always envisioned his return to Greece. Many years ago, the path in search of science led the Greek student originating from Mount Fokis, after his graduation in the USA, to Georgetown University, Washington, DC, where he studied Medicine and graduated with honours (M.D. with Honors, 1963). Being studious and tireless, he did his specialization on Cardiosurgery at the renowned Columbia and Yale Universities in the USA, where he rose through the entire academic hierarchy up to the level of the First Professor of Cardiac Surgery. He served as Professor and Director of the University Cardiac Surgery Clinic for many years in the United States.

After a brilliant career and despite the fact that his beloved family lived in the USA, he decided to return to his homeland as Professor of Cardiac Surgery, first at the Medical School of the University of Ioannina and then at the Athens Medical School, and as the first Director at the newly founded General Hospital of Ioannina and then at PTI "ATTIKON", while also contributing to the development of the Cardiac Surgery Adult and Pediatric Clinic of the "Onassius" Cardiosurgical Center. In addition to his academic and clinical work in Greece, Professor Anagnostopoulos did not neglect his great love, for experimental research. Even since he was at the University of Ioannina, he organized a highly creative Experimental Laboratory, where he trained many young researchers, and then in Athens, he continuously prompted and trained his new collaborators to create in all levels: clinical -education-research-writing.

Since the start of operation of the PTC "ATTIKON", in 2003, he has made strenuous and persistent efforts for the organization and start-up of the newly established University Cardiac Surgery Clinic. In 2006, the first open-heart surgery was performed, followed by many, complex procedures which were most of the time, unique for the Greek scene of cardiac surgery. Academic years at ATTIKON went fast, but creatively. In 2007 he retired, leaving the responsibility of the Cardiac Surgery Clinic to the robust hands of his capable collaborators, who continue his creative work and his legacy.

Uncommonly established US Clinic Professors and Clinic Directors return to Greece with so much resolve and psyche in order to start from zero the organization and op-

eration of a highly demanding speciality, such as the cardiac surgery, at both an academic and a clinical level, in two newly established university hospitals. Was his Greek stubbornness, his “sickness”, his love for Greece, the promise to himself his brilliant career would end where it started? Finally, Professor Anagnostopoulos has made his dream come true!

Professor Anagnostopoulos honoured the Medical School of the University of Athens with a multi-faceted academic project which, within such a short time and through many challenges, organizational, logistical and whatever else the operation of a University Cardiac Surgery Clinic requires, he accomplished.

The Medical School of the University of Athens gives its credit and thanks!

Professor Petros P. Sifakakis

Εσαγωγικό σημείωμα

του Αναπληρωτή Προέδρου της Ιατρικής Σχολής και Διευθυντή του Χειρουργικού Τομέα Θεοδώρου Λιακάκου, Καθηγητή Χειρουργικής

Με ιδιαίτερη χαρά προλογίζω τον ανά χείρας τόμο προς τιμή του κ. Κωνσταντίνου Αναγνωστόπουλου, Ομότιμου Καθηγητή Καρδιοχειρουργικής της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ.

Ο κ. Αναγνωστόπουλος υπήρξε ένας εκ των πλέον διαπρεπών και διεθνώς αναγνωρισμένων Ελλήνων καρδιοχειρουργών. Εκπαιδεύτηκε και εργάστηκε επί σειρά ετών στα μεγαλύτερα πανεπιστημιακά κέντρα των ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των Georgetown University, Washington, D.C, Columbia Presbyterian Medical Center, New York, NY και Yale University School of Medicine, U.S.P.H.S., New Haven, CT. Επίσης, υπήρξε καθηγητής στο State University of New York at Stony Brook (1983 – 1991) και στο Columbia University - St. Luke's/Roosevelt Hospital Center, New York, NY, ολοκλήρωσε δε την ακαδημαϊκή του καριέρα στο Icahn School of Medicine at Mount Sinai, New York, NY.

Θεωρώ όμως ως σημαντικότερο έργο του κ. Αναγνωστόπουλου την παράλληλη εργασία και προσφορά του στην Ελληνική Καρδιοχειρουργική Κοινότητα και την μεγάλη του συμβολή τόσο στην αρχική ανάπτυξη και λειτουργία του Ωνασειού Καρδιοχειρουργικού κέντρου, αλλά και στην ίδρυση και λειτουργία της Πανεπιστημιακής Καρδιοχειρουργικής Κλινικής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, όπου εξελέγη καθηγητής το 1997. Ίδρυσε Πειραματικό Εργαστήριο, εκπαίδευσε δε και ανέδειξε συνεργάτες που σε συνεργασία μαζί του έθεσαν τις βάσεις για την σταθερή και έκτοτε επιτυχημένη κλινική πορεία της περιφερειακής αυτής πανεπιστημιακής κλινικής, συμβάλλοντας έτσι σημαντικότερα στην νοσηλευτική φροντίδα των Καρδιοθωρακοχειρουργικών ασθενών της περιφέρειας.

Τον ομότιμο καθηγητή κ. Αναγνωστόπουλο γνώρισα το 2004, όταν έχοντας εκλεγεί Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής στο ΕΚΠΑ, ξεκίνησε στο ΠΓΝ «Αττικόν» τις προσπάθειες για εγκατάσταση και λειτουργία της ομώνυμης Κλινικής. Φρόντισε για την στελέχωση της κλινικής, για την προμήθεια υλικοτεχνικού εξοπλισμού και πέτυχε την έναρξη των επεμβάσεων ανοικτής καρδιάς τον Ιούνιο του 2006.

Ο Ομότιμος Καθηγητής κ. Αναγνωστόπουλος αποτέλεσε ένα πρότυπο καρδιοχειρουργού και ακαδημαϊκού δασκάλου, με μια λαμπρή ακαδημαϊκή σταδιοδρομία στις ΗΠΑ, αλλά παράλληλα, και αυτό είναι το σημαντικότερο, με μια εξαιρετικά σημαντική συνεισφορά στη διαμόρφωση του τοπίου της σύγχρονης καρδιοχειρουργικής στη χώρα μας. Χάρη στη βαθύτατη γνώση του γνωστικού του αντικειμένου, στην διοικητική ικανότητα και στην μακρά του εμπειρία, έθεσε σε λειτουργία δυο Πανεπιστημιακές

Κλινικές στη Χώρα μας, πράγμα σχεδόν μοναδικό για τα Ελληνικά Ακαδημαϊκά δεδομένα.

Στο σύντομο διάστημα της γνωριμίας μας, η συνεργασία μαζί του ήταν άριστη. Εντυπωσιάστηκα από τον προσηνή χαρακτήρα του, την έμφυτη καλοσύνη του, την άριστη συνεργασία του με όλους. Όντας πολυγραφώτατος και παραδειγματικός ερευνητής, δεν θα ήταν υπερβολή να τον χαρακτηρίσω ως έναν εκ των πλέον διαπρεπών και διεθνώς αναγνωρισμένων Ελλήνων καρδιοχειρουργών, με λαμπρή ακαδημαϊκή σταδιοδρομία στις ΗΠΑ αλλά παράλληλα με σημαντικότερη συνεισφορά στην καρδιοχειρουργική στη Χώρα μας. Η ακαδημαϊκή ιατρική κοινότητα και ο Χειρουργικός Τομέας της Ιατρικής Σχολής του οφείλουμε τιμή και βαθύτατα τον ευχαριστούμε για την συνολική του προσφορά.

Θεόδωρος Λιακάκος
Διευθυντής Χειρουργικού Τομέα
Αναπληρωτής Πρόεδρος της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ

Νοέμβριος 2017

An introductory note

of the Deputy President of the Medical School and Director of the Surgery Division Theodorou Liakakou, Professor of Surgery

It is a great pleasure to write a foreword with honours to Mr Konstantinos Anagnostopoulos, Professor Emeritus of Cardiac Surgery at the Medical School of Athens.

Mr Anagnostopoulos was one of the most prominent and internationally recognized Greek cardiac surgeons. He has trained and worked for many years in some of the largest US universities, including Georgetown University, Washington, DC, Columbia Presbyterian Medical Center, New York, NY and Yale University School of Medicine, U.S.P.H.S., New Haven, CT. He was also a professor at the State University of New York at Stony Brook (1983-1991) and Columbia University - St. Petersburg, and Luke's / Roosevelt Hospital Center, New York, NY, completing his academic career at the Icahn School of Medicine at Mount Sinai, New York, NY.

However, I also consider important the parallel work of Mr. Anagnostopoulos with the Hellenic Cardiosurgical Community and his great contribution to the initial development and operation of Onassis Cardiac Surgery Center and to the establishment and operation of the University Clinical Cardiac Surgery at the Medical School of the University of Ioannina, where he was elected professor in 1997. He founded an Experimental Laboratory where he trained collaborators and worked with them, and who together with him, laid the foundations for a stable and successful clinical course of this regional university clinic, thus contributing greatly to the nursing care of the cardiothoracic patients in the region.

Professor Anagnostopoulos, Professor Emeritus, whom I met in 2004 when he was elected Professor of Cardiac Surgery at the University of Athens, was the one who started the efforts to establish and operate the homonymous Clinic at PANT «Attikon». He took care of staffing of the clinic and supplying it with logistical equipment and succeeded in commencing operations for open heart surgeries in June 2006.

Professor Emeritus Anagnostopoulos was a model of a cardiology and academic teacher with a brilliant academic career in the USA, and most importantly, with an extremely important contribution to the shaping of the modern cardiac surgery landscape in our country. Thanks to the profound knowledge on the field, his administrative capacity and his expertise, he has set up two University Clinics in our country, which is almost unique to Greek Academic scene.

In the short term of our acquaintance, my cooperation with him was excellent. I was impressed with his prominent character, his clemency, and his excellent cooperation with everyone. Being a prolific and exemplary researcher, it would not be an exaggeration to call him one of the most prominent and internationally recognized Greek cardiac surgeons, with a brilliant academic career in the US but also a major contribution to cardiac surgery in our country. The academic medical community and the Surgery Division of our Medical School owe a great debt and we thank him for his contribution in total.

Theodoros Liakakos
Director of Surgery
Deputy Chairman of the Medical School of Athens

November 2017

Τιμητική Καταγραφή

Καθηγητού Παναγιώτη Ν. Σουκάκου

Με τον Καθηγητή Κωνσταντίνο Αναγνωστόπουλο –Ντίνο– υπήρξαμε συμμαθητές από την ΣΤ΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου, «Σύντροφοι εν Σχολείοις», κατά παράφραση γνωστής γραφής. Από τότε που τον γνώρισα, από τότε που βρεθήκαμε μαζί στα ίδια θρανία, ήταν ο 1^{ος} μαθητής στην τάξη και ακόμα περισσότερο, υπήρξε και αναγνωρίζονταν από όλους μας, σαν ο διαχρονικά καθολικός μαθητής. Οι υπόλοιποι 14 (συνολικός αριθμός μαθητών στην τάξη 15) ακολουθήσαμε ο καθένας με την αξία του και την αξιωσύνη του.

Οι δρόμοι των συμμαθητών μετά την αποφοίτηση από το σχολείο, ακολούθησαν όπως ήταν φυσικό και αναμενόμενο, μια γραμμική απόκλιση ανάλογα με τις επιλογές του καθενός και τους μελλοντικούς του προσανατολισμούς. Τέσσερις από τους 15 μοιραστήκαμε το ίδιο δρομολόγιο, επιβαίνοντας όμως σε διαφορετικό όχημα. Ο Ντίνος Αναγνωστόπουλος έγινε Καρδιοχειρουργός, ο Δημήτρης Εμμανουήλ Παθολόγος-Νεφρολόγος, ο Στέφανος Γερούλιανος Χειρουργός και ο υποφαινόμενος Χειρουργός Ορθοπαιδικός. Η επιστημονική μας περιπλάνηση οδήγησε τελικά όλους μας, σε κοινό ακαδημαϊκό βηματισμό – στους πανεπιστημιακούς δηλαδή γεωγραφικούς χώρους και τόπους της χώρας μας, με στόχευση την υπηρέτηση και προαγωγή της Εκπαίδευσης, της Έρευνας και της Ιατρικής φροντίδας.

Από το σχολικό-μαθητικό του μικρό-κοσμο, ο Ντίνος προσανατολίστηκε και σημάδεψε τον επιστημονικό του μεγά-κοσμο. Αυτή η στράτευση, του πρόσφερε επιστημονική ολοκλήρωση και πληρότητα και παράλληλα ακαδημαϊκή αναγνώριση και καταξίωση.

Ο βηματισμός αριστείας υπήρξε η «κατά συνέχεια και η κατ' εξακολούθηση» επιλογή του Καθηγητού Κωνσταντίνου Αναγνωστόπουλου, σε μεγάλης εμβέλειας Πανεπιστημιακά Κέντρα και Ιατρικές Σχολές των Η.Π.Α., Georgetown University, Washington, D.C., Columbia Presbyterian Medical Center, New York, NY και Yale University School of Medicine, New Haven, Connecticut, όπου σε ορισμένες εξ αυτών διετέλεσε Καθηγητής, όπως παραδείγματος χάριν στο State University of New York at Stony Brook (1983-1991) και στο Columbia University, St. Luke's, Roosevelt Hospital Center, New York, NY, ολοκλήρωσε δε την ακαδημαϊκή του σταδιοδρομία στην Αμερική, στο Icahn School of Medicine at Mount Sinai, New York, NY.

Η πληθωρικότητα του έργου του, χαρακτηρίζεται από δείγματα υψηλής επιστημονικής καταξίωσης και αναγνώρισης σε παγκόσμιο πλέον διαμέτρημα. Ένα πλήθος τιμητικών διακρίσεων, τίτλων, επαίνων, προσκλήσεων και αναφορών, συνοδεύει την επιστημονική του παρουσία στο διεθνή στίβο, ενώ το συγγραφικό του έργο υψηλής εμβέλειας και προσφοράς (μεγάλος αριθμός επιστημονικών εργασιών, κεφάλαια βιβλίων και επιστημονικών εγχειριδίων) λειτουργεί ως λαμπρό παράδειγμα «μύησης και μίμησης» για τους ειδικευόμενους, τους ειδικευμένους και τα στελέχη των Πανεπι-

στημιακών και Καρδιοχειρουργικών Κλινικών των μεγάλων Νοσοκομείων του Εθνικού Συστήματος Υγείας της χώρας μας.

Πέρα όμως αυτής της αξιοζήλευτης σταδιοδρομίας και ενεργού παρουσίας στα μεγάλο διαμετρήματος ακαδημαϊκά κέντρα των Η.Π.Α., η επιστροφή του στη Ελλάδα σηματοδοτεί και υπογραμμίζει ένα εξίσου γιγαντιαίο έργο, στο Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο και στις Καρδιοχειρουργικές Κλινικές των Ιατρικών Σχολών των Πανεπιστημίων Ιωαννίνων και Αθηνών όπου και εθήτευσε ως Καθηγητής και Διευθυντής των αντιστοιχών Καρδιοχειρουργικών Κλινικών.

Το έργο του, «η εκ του μηδενός ίδρυση και λειτουργία Καρδιοχειρουργικών μονάδων στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων και στο Αττικόν Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο», όχι μόνον δεν είναι δυνατόν να περάσει απαρατήρητο, αλλά υπογράφει και υπογραμμίζει τον σπινθήρα και τη φλόγα από την οποία ξεπήδησε αξιοσημείωτη υποδομή για συνέχιση του έργου Εκπαίδευσης, Έρευνας και Ιατρικής φροντίδας στα αναφερόμενα κέντρα. Σπορέας της διδαχής, “εξ’ αδιαιρέτου και αθροιστικά” μαζί με τους μαθητές και συνεργάτες του, εγκυβώτισε και αξιοποίησε τα διαθέσιμα αποθέματα της ιατρικής του συνείδησης και επάρκειας για την προαγωγή της μάθησης και της γνώσης.

Η τεχνογνωσία και η πρόοδος της Επιστήμης και της Ιατρικής, καλπάζουν στο χωρόχρονο που βιώνουμε, με απίστευτα γοργούς ρυθμούς. Η γνώση διπλασιάζεται κάθε 2-2.5 χρόνια και ότι πρόκειται να συμβεί στα επόμενα 5-10 χρόνια, υπολογίζεται ότι δεν έχει επιτελεστεί τα προγούμενα 2.000 χρόνια. Όμως, η ανώνυμη φωνή του χρόνου και τα μνήματα της ιστορίας και της επιστημοσύνης, θα παραμένουν όρθια, αναλλείωτα και ηχηρά, για να διδάσκουν και να δείχνουν υπενθυμητικά, αυτούς που άνοιξαν δρόμους και θεμελίωσαν αρχές και ιδέες.

Κοντολογής αυτοί, όπως ο Καθηγητής Κωνσταντίνος Αναγνωστόπουλος – ο Ντίνοσ–, που κατάφεραν το “μέγα από το ελάχιστο”, έχουν καρδίσει τον έπαινο της συλλογικής συνείδησης και της ιστορίας.

Παναγιώτης Ν. Σουκάκος
Καθηγητής Ορθοπαιδικής
Ορθοπαιδικό Κέντρο Έρευνας & Εκπαίδευσης
Αττικόν Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο, Ιατρική Σχολή
Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

An accolade

Professor Panayotis N. Soucacos

Professor Konstantinos Anagnostopoulos (Dinos) and I have a long history, as we were classmates from the 6th Grade of Elementary School, that is “Comrades in School”, paraphrasing a well-known quote. Ever since I’ve known him, which is from the time we studied at the same school, he was always the best in the class. Moreover, everyone recognized him as an interminable, all-embracing student. The remaining 14 students in the class, of a total of 15, each followed a path based on their own talents and merits.

Following graduation, the paths of each of us in our class naturally followed a linear deviation dependent upon each classmate’s preference and inclination for the future. Four out of 15 shared the same road, but on a different vehicle. Dinos Anagnostopoulos became Cardiac Surgeon; Dimitris Emmanouil; a Internal Medicine-Nephrologist; Stefanos Geroulanos, a Surgeon and myself, an Orthopaedic Surgeon. Eventually, our scientific journey led us all to a common academic path, leading us all to a University in our homeland, with the common aim to serve and promote Education, Research and Medical Care.

From the “micro-cosmos” of his school days, Dinos aimed and made his mark in the “macro-cosmos” of science. His exploits offered him scientific integrity and omnitude and at the same time academic recognition and appreciation.

Professor Konstantinos Anagnostopoulos path of excellence has been “constant and consistent” with choices for high caliber Universities and Medical Centers in the USA, such as the Georgetown University, Washington, D.C., Columbia Presbyterian Medical Center, New York, NY and Yale University School of Medicine, New Haven, Connecticut. At many of these universities he served as Professor, including the State University of New York at Stony Brook (1983-1991) and at Columbia University, St. Luke’s Roosevelt Hospital Center, New York, NY, and at the Icahn School of Medicine at Mount Sinai, New York, NY where he concluded his academic career in the US.

The vast magnitude of his work is characterized by scientific acceptance and recognition in the international arena. Professor Anagnostopoulos has received innumerable distinctions, titles, awards, invitations and references, all of which underscore his scientific presence worldwide. His academic profile, including a myriad of scientific articles, book chapters and textbooks, serves as benchmark for residents, specialists and staff of the University and Cardiac Surgery Units of the major Hospitals of the National Health System of our country to imitate.

Despite Professor Anagnostopoulos’ enviable career and note-worthy presence in the high-caliber academic centers in the USA, his return to Greece marks an equally

colossal effort. In Greece, he made his academic presence felt at the Onassis Cardiothoracic Surgery Center and the Cardiothoracic Surgery Units of the Medical Schools of the Universities of Ioannina and Athens. At the later, he also served as Professor and Chairman of each respective Department.

His efforts in founding and operating new Cardiothoracic Surgery Units *de novo* at the University Hospital of Ioannina and the Attikon University Hospital, in Athens, cannot go unnoticed. These mammoth efforts mark the spark, which fired the remarkable growth in infrastructure for continuing the Education, Research and Medical Care project in these centers. As a believer of the axiom “indiscriminate and cumulative”, Professor Anagnostopoulos along with his students and colleagues, encapsulated and exploited all of the available resources to promote learning and knowledge.

Science and Medicine have been expanding exponentially throughout our time. By some estimates, the body of medical knowledge is believed to double every 2 to 2.5 years. As a result, it is estimated that technological and scientific knowledge we obtain over the next 5-10 years, will be far greater than that accumulated over the course of the last 2000 years. With the anonymous voice of time and the messages of history, science will remain upright and resonant, to remind us of those who opened the way and founded our principles and ideas.

In short, it is those individuals, like Professor Konstantinos Anagnostopoulos, who by managing to make “the most out of the least”, have earned and deserve our accolades.

Panayotis N. Soucacos, MD, FACS
Professor of Orthopaedic Surgery
Orthopaedic Research & Education Center
Attikon University Hospital, School of Medicine
National & Kapodistrian University of Athens

Πρόλογος

Καθηγητού Χρήστου Κίττα

Το να προλογίζει κανείς έναν τιμητικό τόμο αφιερωμένο σε μία Ακαδημαϊκή προσωπικότητα με παγκόσμια εμβέλεια, όπως ο Ομότιμος Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κος Κωνσταντίνος Ε. Αναγνωστόπουλος, αποτελεί ξεχωριστή τιμή για τον ίδιο τον γράφο-ντα.

Ο Καθηγητής Αναγνωστόπουλος, Έλληνας της διασποράς της περιόδου μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά και τον εμφύλιο, έζησε από το 1953 στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, όπου σπούδασε, έκανε οικογένεια και μεγαλούργησε ως Καρδιοχειρουργός τιμώντας την πατρίδας μας και τη γενέτειρα του Θεσσαλονίκη. Οι επιτυχίες του τον κατέστησαν παγκοσμίως γνωστό, αλλά εκείνος αποφάσισε τελικώς, να υπακούσει στα κελεύσματα της νοσταλγίας για την πατρίδα και να επιστρέψει στην Ελλάδα, αφιερώνοντας όλες του τις δυνάμεις στην περαιτέρω εξέλιξη της Καρδιοχειρουργικής στον τόπο που γεννήθηκε.

Συνεργάτης αρχικά του «Ωνασείου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου» από το 1993, με 400 περίπου επεμβάσεις σε μικρούς ασθενείς, πρώτος Καθηγητής και δημιουργός της Καρδιοχειρουργικής Κλινικής του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων το 1998 και τελικά Καθηγητής – Διευθυντής της Καρδιοχειρουργικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών το έτος 2003, όταν και οι δρόμοι μας συναντήθηκαν ουσιαστικά για πρώτη φορά. Τη χρονιά εκείνη ως Πρόεδρος της Ιατρικής Σχολής έδινα τη δική μου μάχη για την «Πανεπιστημιοποίηση» του ΓΝ «ΑΤΤΙΚΟΝ», μια μάχη που κερδήθηκε αρχικά ως προς την ένταξή του και συνεχίστηκε τα μετέπειτα χρόνια από τη θέση του Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και υπεύθυνου εκ μέρους του Πανεπιστημίου για τα Πανεπιστημιακά Νοσοκομεία και κυρίως από τη θέση του Πρύτανη του ΕΚΠΑ, μέχρι την επίτευξη της πλήρους λειτουργίας του, με τη βοήθεια τόσων και τόσων άξιων μελών της Ιατρικής Πανεπιστημιακής Κοινότητας.

Στο πρόσωπο του Ντίνου (ζητώ συγνώμη για την οικειότητα, αλλά έτσι αισθάνομαι) αμέσως μετά την εκλογή του, κατάλαβα ότι βρήκαμε πλέον ως Διοίκηση του Πανεπιστημίου, εκείνον που θα έλυσε ένα μεγάλο πρόβλημα που είχε δημιουργηθεί από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και δεν ήταν άλλο από την εγκατάσταση και τη λειτουργία της Πανεπιστημιακής Καρδιοχειρουργικής Κλινικής.

Είναι γνωστό στην Πανεπιστημιακή Κοινότητα, ότι το πρόβλημα αυτό είχε πάρει τις διαστάσεις ενός σύγχρονου γεφυριού της Άρτας και γύρευε τον αρχιμάστορά του για να το λύσει. Ο αρχιμάστορας αυτός δεν ήταν άλλος από τον νεοεκλεγέντα το 2003 Καθηγητή κύριο Κωνσταντίνο Αναγνωστόπουλο. Με επιμονή και πάθος, ακούραστος εργατής, πληθωρικός, αλλά πάντοτε προσηνής, αγαπητός και σεβαστός από όλους, Καθηγητές ή/και υφιστάμενους, Καθηγητής – Διευθυντής πλέον της Κλινικής κατάφερε

όχι μόνο να εμπνεύσει και να πείσει νέους και ικανούς καρδιοχειρουργούς να πλαισιώσουν την ομάδα του, αλλά και να υπερνικήσει όλα τα γραφειοκρατικά και άλλα εμπόδια, τα τόσο δυστυχώς γνωστά σε όλους, όσους προσπαθούν να δημιουργήσουν κάτι στη χώρας μας. Ο γεννημένος πάντοτε νικητής – Καθηγητής Αναγνωστόπουλος πέτυχε σε ελάχιστο χρόνο και πρόλαβε πριν την αφυπηρέτησή του το 2007 να δει την Πανεπιστημιακή Καρδιοχειρουργική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου να λειτουργεί άριστα και τελικά την παρέδωσε στους άξιους συνεργάτες του, που συνεχίζουν το έργο του με μεγάλη επιτυχία καθιστώντας την Κέντρο Αριστείας όχι μόνο στον Ελλαδικό, αλλά και στον Διεθνή Καρδιοχειρουργικό χώρο. Ο **Δάσκαλος** άλλωστε είναι πάντοτε εκεί, δίπλα στους μαθητές του που ανέλαβαν το δύσκολο έργο της επιτυχημένης συνέχειας, πρόθυμος να τους συμβουλέψει και να τους συμπαρασταθεί.

Ως Ακαδημαϊκός προϊστάμενος του Ομότιμου Καθηγητή Καρδιοχειρουργικής και Κωνσταντίνου Ε. Αναγνωστόπουλου, τα χρόνια που αυτός λειτούργησε στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, αισθάνομαι υπερήφανος που ένας παγκόσμιας ακτινοβολίας επιστήμονας, ερευνητής και ανθρωπιστής ιατρός υπηρέτησε στο παλαιότερο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της χώρας μας, ο συνάδελφος του Καθηγητή αισθάνομαι τυχερός που τον γνώρισα και συνεργάστηκα μαζί του και τέλος, ως απλός άνθρωπος ενώνω και τις δικές μου ευχές με τις ευχές των χιλιάδων ασθενών που ευεργέτησε για μακροήμερεύσή του, αλλά και διαρκή επιστημονική εγρήγορση γιατί είμαι βέβαιος ότι, αγαπητέ Ντίνο μου, μπορείς να προσφέρεις ακόμη πάρα πολλά.

Κίττας Χρήστος

Ομότιμος Καθηγητής Ιατρικής Σχολής και

Πρώην Πρύτανης του «Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών»

Foreword

Of Professor Christos Kitta

To preface an honour dedicated to an academic staff with global reach, the Emeritus Professor of Cardiac Surgery of the Medical School of the National and Kapodistrian University of Athens, Mr Konstantinos E. Anagnostopoulos, is a special honour for the writer himself.

Professor Anagnostopoulos, a Greek post-World War II diaspora, but also the civilian, lived in the United States of America in 1953, where he studied, made a family and became a Cardiologist honouring our homeland and birthplace of Thessaloniki. His successes have made him world-famous, but he finally decided to give in to the nostalgia for his homeland and return to Greece, dedicating all his might to the further development of Cardiac Surgery in the place where he was born.

Collaborator of the Oncology Cardiac Surgery Center since 1993, with approximately 400 operations to young patients, at first as Professor and the creator of the Cardiac Surgery Clinic of the University Hospital of Ioannina in 1998 and in the end as a Professor and the Director of the Cardiac Surgery Clinic of the University of Athens Medical School 2003. It was then our roads crossed for the first time. That year as President of the Medical School I gave my own battle to «universitize» «ATTIKON», a battle that was initially won leading to its founding and then continued in the years to come from the position of Vice Rector of Academic Affairs and Responsible of the University for University Hospitals, and especially from the position of the Rector of the University of Athens, until its full operation, with the help of so many of the honorable members of the Medical University Community.

In the person of Dinos (I apologize for intimacy, but that's how I feel) immediately after his election, I realized that we found now as the Administration of the University, the one who would solve a big problem that had appeared since the early 1990s which were none other than the establishment and operation of the University Cardiac Surgery Clinic.

It is well known to the University Community that this problem had taken the form of a modern “bridge of Arta” and was looking for its own mastermind to solve it. This mastermind was none other than the newly elected Professor Mr Constantinos Anagnostopoulos in 2003. A passionate, persistent and tireless worker, exuberant but always prominent, beloved and respected by all, Professors and / or Existing, Professor and Clinic Manager managed to not only inspire and persuade young and competent cardiac surgeons to become part of his group but also to overcome all the bureaucratic and other obstacles, which are unfortunately well known to all those who are trying to create something in our country. A born winner – Professor Anagnostopoulos

succeeded in a very short time, and before his retirement in 2007 he was able to see the University of Cardiology of the Medical School of the National and Kapodistrian University work perfectly, eventually handing it over to his worthy associates who continue his work with great success, making the Center of Excellence not only in Greece but also in the International Cardio-Surgical Area. Besides the Teacher is always there, next to his students who have undertaken the difficult task of a successful continuity, willing to counsel and support them.

As an Academic Chief of the Emeritus Professor of Cardiac Surgery, Mr Konstantinos E. Anagnostopoulos, the years he worked at the National and Kapodistrian University of Athens, I feel proud that a world-wide known scientist, researcher and humanitarian physician has served at the oldest Higher Education Institution of our country. As a colleague to the Professor, I feel fortunate to have met him and working with him, and finally, as a simple man, I also add my best wishes to the wishes of the thousands of patients he benefited for longevity, and my continuous scientific vigilance because I am sure, my dear Dino, you have still too much to offer.

Kittas Christos
Emeritus Professor of Medical School and
Former Rector of the “National and Kapodistrian University of Athens”

Αντί Προλόγου

Η Καρδιοχειρουργική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στεγάστηκε και ξεκίνησε το κλινικό και ακαδημαϊκό της έργο στο Αττικό Νοσοκομείο πριν από 11 έτη περίπου, υπό τη διεύθυνση του Καθηγητή κ. Κωνσταντίνου Ε. Αναγνωστόπουλου. Η έναρξη λειτουργίας μιας Πανεπιστημιακής Κλινικής σ' ένα υπό ανάπτυξη νοσοκομείο, ιδιαιτέρως όταν το κλινικό της έργο περιλαμβάνει εξειδικευμένες, πολύπλοκες και μεγάλης βαρύτητας χειρουργικές επεμβάσεις, απαιτεί βαθιά γνώση του γνωστικού αντικειμένου, μακρά εμπειρία, μοναδικές διοικητικές ικανότητες και απόλυτη προσήλωση στον στόχο. Ο Καθηγητής κ. Αναγνωστόπουλος, συνδυάζοντας τα ανωτέρω χαρακτηριστικά στον υπέρτατο βαθμό και υπερνικώντας αμέτρητες αντιξοότητες πάσης φύσεως, όχι μόνο κατέστησε δυνατή τη λειτουργία της Πανεπιστημιακής Καρδιοχειρουργικής Κλινικής αλλά παράλληλως έθεσε τις βάσεις για την επιτυχή συνέχιση του έργου της μετά την αφυπηρέτησή του. Ο παρών τόμος αποτελεί έναν φόρο τιμής της Ιατρικής Σχολής και ιδιαιτέρως της Καρδιοχειρουργικής Κλινικής του ΕΚΠΑ στον θεμελιωτή και πρώτο διευθυντή της. Αποτελεί δε για μένα, ευγνώμονα μαθητή του και έναν εκ των συνοδοιπόρων του στην πρόωμη εκείνη προσπάθεια, μεγάλη χαρά και εξαιρετική τιμή η συμβολή μου στη δημιουργία αυτού του τόμου, όπως και η συγγραφή του παρόντος σύντομου προλογικού σημειώματος.

Κανείς εξ όσων γνωρίζουν τον ίδιο και το έργο του, δεν θα θεωρήσει υπερβολή αν πω ότι ο Ομότιμος Καθηγητής κ. Κ. Ε. Αναγνωστόπουλος είναι ένας εκ των πλέον διαπρεπών και διεθνώς αναγνωρισμένων Ελλήνων καρδιοχειρουργών, με μια λαμπρή ακαδημαϊκή σταδιοδρομία στις ΗΠΑ και μια εξαιρετικά σημαντική συνεισφορά στη διαμόρφωση του τοπίου της σύγχρονης καρδιοχειρουργικής στη χώρα μας.

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1940 και περάτωσε τις γυμνασιακές του σπουδές στο «Εθνικόν Εκπαιδευτήριον Αναβρύτων». Σπούδασε ιατρική στο Georgetown University, Washington, D.C., απ' όπου αποφοίτησε με διάκριση (M.D. with honors, 1963). Εκπαιδεύτηκε στη γενική και καρδιοθωρακική χειρουργική στα Πανεπιστήμια Columbia (Columbia Presbyterian Medical Center, New York, NY) και Yale (Yale University School of Medicine, U.S.P.H.S., New Haven, CT). Υπηρέτησε στο Yale University School of Medicine ως Instructor in Surgery (1967-1969), στο University of Chicago ως Επίκουρος, Αναπληρωτής και Πρωτοβάθμιος Καθηγητής (1969-1983) και ακολούθως ως Καθηγητής και Διευθυντής των Κλινικών Καρδιοθωρακικής Χειρουργικής στο State University of New York at Stony Brook (1983-1991) και στο Columbia University - St. Luke's/Roosevelt Hospital Center, New York, NY (1991-1998). Διατήρησε τη θέση του Καθηγητή και εν συνεχεία του Κλινικού Καθηγητή στο εν λόγω Πανεπιστήμιο κατά τα έτη 1998-2007 και 2007-2016, ενώ από το έτος 2016 έως σήμερα έχει θέση Κλινικού Καθηγητή Καρδιοαγγειακής Χειρουργικής στο Icahn School of Medicine at Mount Sinai, New York, NY.

Παράλληλως και από το 1991, δραστηριοποιήθηκε ενεργά στην Ελλάδα με τη συνεργασία του και την καθοριστική συμβολή του στην ανάπτυξη της Καρδιοχειρουργικής Κλινικής Παιδών και Ενηλίκων του Ωνασείου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου (1991-1998). Το 1997 εκλέχθηκε Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και οργάνωσε την Καρδιοχειρουργική Κλινική και ένα παραγωγικό Πειραματικό Εργαστήριο στο εν λόγω Πανεπιστήμιο (1997-

2003), εκπαίδευσε και ανέδειξε πολλούς συνεργάτες και έθεσε τις βάσεις για την επιτυχή πορεία της περιφερειακής αυτής πανεπιστημιακής κλινικής. Τέλος, το 2003 εκλέχθηκε Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής στο ΕΚΠΑ και ξεκίνησε μια επίπονη προσπάθεια στέγασης, στελέχωσης και οργάνωσης της ομώνυμης Κλινικής, που κατέληξε στην ουσιαστική έναρξη λειτουργίας της με την πρώτη επέμβαση ανοιχτής καρδιάς τον Ιούνιο του 2006. Η οξυδέρκεια και αποφασιστικότητά του στον διοικητικό τομέα, το εύρος της γνώσης και της εμπειρίας και η προσήλωσή του στη λεπτομέρεια στην κλινική διάσταση αλλά και η επιμονή του στην εκπαιδευτική και ερευνητική (πειραματική και κλινική) συνιστώσα του έργου της κλινικής χαρακτηρίζουν εκείνη την πρώιμη περίοδο και τα χαρακτηριστικά αυτά συναπαρτίζουν τον λόγο για τον οποίο ο Καθηγητής κ. Αναγνωστόπουλος αποτέλεσε και εξακολουθεί να αποτελεί για μένα πρότυπο καρδιοχειρουργού και ακαδημαϊκού δασκάλου. Παρά την αφυπηρέτησή του τον Αύγουστο του 2007, είχαν ήδη τεθεί οι βάσεις, που θα επέτρεπαν την μετέπειτα εξέλιξη της Κλινικής. Σ' αυτήν, έχουν μέχρι σήμερα πραγματοποιηθεί περισσότερες από 2.200 επεμβάσεις ανοιχτής καρδιάς όλου του φάσματος της σύγχρονης καρδιοαγγειακής χειρουργικής με αξιοζήλευτα αποτελέσματα και έχουν εφαρμοστεί με απόλυτη επιτυχία πρωτοποριακές για τα ελληνικά δεδομένα σύγχρονες τεχνικές, προβάλλοντας την Πανεπιστημιακή Καρδιοχειρουργική Κλινική του ΕΚΠΑ ως έναν θύλακα κλινικής αριστείας, παρά την εξαιρετικώς αντίξοχη τρέχουσα οικονομική συγκυρία και τις αυξημένες απαιτήσεις, τις συμφυείς με τη φύση της ειδικότητας.

Παράλληλα προς το κλινικό του έργο, εκατοντάδες παρουσιάσεις και δημοσιεύσεις, ελληνικές και διεθνείς, κατέδειξαν την ερευνητική παραγωγικότητα της σταδιοδρομίας του στις ΗΠΑ αλλά και της δεκαπενταετούς παρουσίας του στην Ελλάδα. Η ερευνητική του ενασχόληση με τα θέματα του αορτικού διαχωρισμού, της μετάθεσης των μεγάλων αγγείων, της υποθερμίας και γενικότερα των στρατηγικών προστασίας του νωτιαίου μυελού σε επεμβάσεις επί της θωρακικής και θωρακοκοιλιακής αορτής, της δημιουργίας και διαχείρισης βάσεων δεδομένων και πολλών άλλων, με περισσότερες των 2.500 βιβλιογραφικών αναφορών στη βάση δεδομένων Scopus, αποτελούν μια πράγματι αξιοθαύμαστη ακαδημαϊκή επίδοση για κλινικό καρδιοχειρουργό. Η δε σημαντική διάσταση του εκπαιδευτή και μέντορα καταδεικνύεται μεταξύ άλλων και από το γεγονός ότι πέντε από τους στενούς συνεργάτες του είναι ήδη Διευθυντές – Καθηγητές.

Όλο το επιστημονικό προσωπικό της Πανεπιστημιακής Καρδιοχειρουργικής Κλινικής τον ευχαριστεί βαθύτατα για το έργο του. Ιδιαίτερος δε οι παλαιοί στενοί του συνεργάτες νοιώθουμε εξαιρετική χαρά, τιμή και ευγνωμοσύνη για την παρουσία του στον επαγγελματικό μας βίο.

Τέλος, επιτρέψτε μου από τη θέση αυτή να αναφερθώ και στους εκλεκτούς συναδέλφους / Καθηγητές, που ανταποκρινόμενοι αμέσως και με συγκινητικό τρόπο στην πρόσκλησή μου, τίμησαν τον Ομότιμο Καθηγητή κ. Αναγνωστόπουλο και την Πανεπιστημιακή Καρδιοχειρουργική Κλινική με το επιστημονικό τους πόνημα και συνέβαλαν στη δημιουργία αυτού του τόμου, που κατά τη γνώμη μου αποτελεί ένα εξαιρετικό δείγμα της παραγόμενης γνώσης στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ και όχι μόνο. Τους ευχαριστώ όλους εκ βάθους καρδιάς.

Δημήτριος Αγγουράς
Αναπληρωτής Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής
Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

In place of a Prologue

The Cardiac Surgery Clinic of the Medical School of the National and Kapodistrian University of Athens housed and began its clinical and academic work at the Attic Hospital about 11 years ago under the direction of Professor Konstantinos E. Anagnostopoulos. The initiation of a University Clinic in a developing hospital, especially when its clinical work involves specialized, complex and highly important surgical procedures, requires a profound knowledge of the subject, long experience, unique administrative abilities and absolute commitment to the goal. Professor Anagnostopoulos, combining the above attributes to the highest degree and while overcoming countless adversities of all kinds, not only made the operation of the University Cardiac Surgery Clinic possible but at the same time laid the foundations for the successful continuation of his work after his retirement. This volume is a tribute to the Medical School and especially to the Cardiac Surgery Clinic of the University of Athens for its founding and first manager. It is to me, a student thankful to his teacher and one of his companions during those early efforts, a great joy and a great honour, to contribute to the creation of this volume, as well as the writing of this short foreword-note.

Not one person that knows him and his work will consider it to be an exaggeration saying that Emeritus Professor KK Anagnostopoulos is one of the most prominent and internationally recognized Greek cardiac surgeons, with a brilliant academic career in the USA, and an extremely important contribution to shaping the landscape of modern cardiac surgery in our country.

He was born in Thessaloniki in 1940 and completed his high school studies at the National Anavryta School. He studied medicine at Georgetown University, Washington, D.C., where he graduated with honours (M.D. with Honours, 1963). He trained in general and cardiothoracic surgery at Columbia Universities (Columbia Presbyterian Medical Center, New York, NY) and Yale (Yale University School of Medicine, U.S.P.H.S., New Haven, CT). He served as an Instructor in Surgery (1967-1969) at the University of Chicago as Assistant, Associate and First Professor (1969-1983) and subsequently as Professor and Director of Clinical Cardiothoracic Surgery at the State University of New York at Stony Brook (1983-1991) and Columbia University - St. Petersburg. Luke's / Roosevelt Hospital Center, New York, NY (1991-1998). He held the post of Professor and then Clinical Professor at the University in the years 1998-2007 and 2007-2016, and since 2016 until today he has been appointed the title of Clinical Professor of Cardiovascular Surgery at the Icahn School of Medicine at Mount Sinai, New York, NY.

At the same time, and since 1991, he has been actively involved in Greece and his collaboration and contribution to the development of the Cardiac Surgery Clinic of Children and Adults of the Oncology Cardiac Surgery Center was decisive (1991-1998). In 1997 he was elected Professor at the University of Ioannina and organized the Cardiac Surgery Clinic and a productive Experimental Laboratory at that

University (1997-2003). He has trained and helped many collaborators distinguish themselves and laid the foundations for the successful course of this regional university clinic. Finally, in 2003 he was elected Professor of Cardiac Surgery at the University of Athens and started a hard work of housing, staffing and organizing of the Clinic of the same name, which led to the effective opening of the first open-heart surgery in June 2006. His determination and decisiveness in the administrative, the wealth of knowledge and experience and his attachment to detail in the clinical dimension, his persistence on the elucidative and research (experimental and clinical) component of clinical trials define that early period, and these features make up the reason why Professor Anagnostopoulos has always been model of a cardiac surgeon and academic teacher to me. In spite of his retirement in August 2007, the foundations are already in place to allow the clinic to evolve further. More than 2,200 open-heart interventions have been carried out to date in all the spectrum of modern cardiovascular surgery with remarkable results and innovative techniques, never seen before in Greece have been applied with absolute success, and have defined the University Cardiac Surgery Clinic of the University of Athens as an enclave of clinical excellence, despite the exceptionally adverse current economic situation and the increased demands inherent to the nature of the specialty.

Parallel to his clinical work, there are hundreds of presentations and publications, both Greek and international, that demonstrate the research productivity of his career in the USA and his fifteen-year presence in Greece. His research on aortic segregation, large vessel transfer, hypothermia, and spinal cord protection strategies in general during thoracic and thoracic aortic operations, the creation and management of relevant databases, and more than 2,500 bibliographic references to the Scopus database are a truly admirable academic performance for a clinical cardiac surgeon. Furthermore, the important dimension of the instructor and mentor is highlighted, among other things, by the fact that five of his close associates are already Directors-Teachers.

All the scientific staff of the University Cardiac Surgery Clinic thanks him sincerely for his work. Our old associates, in particular, feel great joy, honour and gratitude for his presence in our professional life.

Last but not least, let me also refer to the honorable colleagues / professors, who responded immediately and in a touching way to my invitation, and honored Professor Emeritus Anagnostopoulos and the University Cardio-Surgical Clinic with their scientific work and contributed to creating this volume, which in my opinion, is an excellent example of the knowledge produced in the Medical School of the University of Athens and beyond. I thank them all sincerely from the heart.

Dimitrios Agouras
Associate Professor of Cardiac Surgery
Medical School of the University of Athens

Πρόλογος

Είναι ιδιαίτερη τιμή και χαρά για εμένα να προλογίζω τον τόμο προς τιμή του Ομότιμου Καθηγητή Καρδιοχειρουργικής της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ κ. Κωνσταντίνο Αναγνωστόπουλο.

Είχα ακούσει από αρκετά χρόνια πριν για έναν Καθηγητή Καρδιοχειρουργικής που άφησε την επιτυχημένη ακαδημαϊκή του καριέρα στις ΗΠΑ και ήλθε στην Ελλάδα, στο Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων, προσπαθώντας εκεί να οργανώσει την Πανεπιστημιακή Καρδιοχειρουργική Κλινική –δύσκολα χρόνια για ένα τέτοιο εγχείρημα σε μια ιδιαίτερα απαιτητική ειδικότητα. Θαύμασα το κουράγιο του!

Γνώρισα τον Καθηγητή Αναγνωστόπουλο το 2004 στο ΠΓΝ «Αττικόν», όντας Επίκουρη Καθηγήτρια Αναισθησιολογίας και Διευθύντρια της νεοσύστατης Β' Πανεπιστημιακής κλινικής Αναισθησιολογίας που εγκαταστάθηκε στο νοσοκομείο αυτό το 2003.

Ο κ. Αναγνωστόπουλος μου έκανε εντύπωση για την αγωνία και την επιμονή του να προλάβει να ξεκινήσει πριν αφυτηρητήσει την επίσης νεοσύστατη Πανεπιστημιακή Καρδιοχειρουργική Κλινική της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ. «Άφησα τις ΗΠΑ γι' αυτό το σκοπό και θέλω να με βοηθήσετε εσείς οι Αναισθησιολόγοι να λειτουργήσει η Κλινική μου!» Επειδή δεν έπαιρνε αναβολή η πρόθεσή του και κανείς δεν μπορούσε να του αρνηθεί, παρόλο που και η Αναισθησιολογία τότε αντιμετώπιζε άπειρες δυσκολίες για την έναρξη και οργάνωσή της σε ακαδημαϊκή μονάδα, συνέβαλε στο τολμηρό εγχείρημά του.

Η μεγαλύτερη αγωνία μας αφορούσε την ασφάλεια και την καλή έκβαση των καρδιοχειρουργικών ασθενών. Σημαντικό πρόβλημα ήταν η εκπαίδευση των αναισθησιολόγων στην Καρδιοαναισθησιολογία και των νοσηλευτών μας επίσης, αλλά και στην άρτια λειτουργία της Καρδιοχειρουργικής Μονάδας Μετ-Αναισθητικής Φροντίδας (ή αλλιώς «ΚΡΧ ΜΕΘ») όπως συνηθίζουμε να την αποκαλούμε ακόμη και μέχρι σήμερα χάριν συντομίας!). Ακόμη και Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας συντάξαμε μαζί και με τον κ. Αναγνωστόπουλο και τον τότε Καθηγητή Καρδιολογίας κ. Δ. Κρεμαστινό. Κάθε αρχή και δύσκολη! Ο Καθηγητής Αναγνωστόπουλος ξενυχτούσε συχνά μετά το πέρας του χειρουργείου δίπλα στον ασθενή και πολλές φορές κοιμόταν στο φορείο μέχρι να βεβαιωθεί ότι ο ασθενής του ήταν από χειρουργικής πλευράς ασφαλής. Συγκρότησε μια Ομάδα νέων και ικανών καρδιοχειρουργών οι οποίοι υλοποίησαν το όνειρό του. Σήμερα, η Πανεπιστημιακή Καρδιοχειρουργική Κλινική στο ΠΓΝ Αττικόν αντιμετωπίζει ασθενείς όχι μόνον από όλη τη 2^η ΥΠΕ, δηλ. τη Δ. Αττική συμπεριλαμβανομένων και των νησιών του Αιγαίου, αλλά σχεδόν και από όλη την Ελλάδα.

Η Β' Πανεπιστημιακή Κλινική Αναισθησιολογίας οφείλει ιδιαίτερη τιμή και ευγνωμοσύνη στον καθηγητή Αναγνωστόπουλο, γιατί εξ αρχής αναγνώρισε τη σημασία της συμβολής της στην ανάπτυξη της καρδιοχειρουργικής και κατ' επέκταση στην έκβαση των καρδιοχειρουργικών ασθενών. Ο Καθηγητής Αναγνωστοπουλος είχε άψογη συνερ-

γασία μαζί μας και η επιστημονική άποψή του που πήγαζε μέσα από την πολυετή γνώση και εμπειρία του ήταν πάντα καλοδεχούμενη, εκπαιδευτική και ουσιαστική για τη συνεργασία μας. Έτσι επιτύχαμε. Σήμερα, 12 χρόνια μετά, η Πανεπιστημιακή Καρδιοχειρουργική Κλινική υπό την διεύθυνση του Καθηγητή Δ. Δουγένη, με τους άξιους συνεργάτες του, συνεχίζει το έργο που οραματίστηκε ο καθηγητής Αναγνωστόπουλος.

Σε μια εποχή που το οικονομικό δέλεαρ μαζί με τις οργανωτικές δυσκολίες οδηγούσαν τους καρδιοχειρουργούς στον ιδιωτικό τομέα, αλλά και το πιο πρόσφατο φαινόμενο του «brain drain» που οδήγησε πολλούς ικανούς νέους χειρουργούς να αναζητήσουν την τύχη τους εκτός Ελλάδας, ο καθηγητής Αναγνωστόπουλος όπως και άλλοι καταξιωμένοι επιστήμονες, επέστρεψαν στην πατρίδα και αγωνίστηκαν για να προσφέρουν ένα καλύτερο αύριο ακαδημαϊκής ιατρικής. Ο καθηγητής Αναγνωστόπουλος κατάφερε να δημιουργήσει την 1^η Πανεπιστημιακή Καρδιοχειρουργική Κλινική της Ιατρικής Σχολής στο Αθήνησι Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον, το 2005, να την αναπτύξει και να την φέρει σε επίπεδο μιας σύγχρονης Πανεπιστημιακής Κλινικής. Πολυγραφότατος συγγραφέας, παραδειγματικός ερευνητής, γιατρός με ευρύ πεδίο γνώσεων και πνεύμα ακαδημαϊσμού. Χωρίς ίχνος αλαζονείας, με διακριτικό χιούμορ και έμφυτη καλοσύνη, ακούραστος και πάντα πρόθυμος στην επικοινωνία μαζί του. Προσηνής προς όλους, ασθενείς, νοσηλευτές, γιατρούς, φοιτητές...

Η ακαδημαϊκή ιατρική κοινότητα γενικότερα και ειδικότερα η του ΠΓΝ Αττικών οφείλουμε τιμή στον καθηγητή Κ. Αναγνωστόπουλο. Είμαστε υπερήφανοι που συνεργαστήκαμε μαζί του. Ως Διευθύντρια της ιατρικής Υπηρεσίας του ΠΓΝ Αττικών εκφράζω την εκτίμηση και την αγάπη όλου του κόσμου του «Αττικού» που γνώρισε και συνεργάστηκε μαζί του. Εύχομαι στον τιμώμενο καθηγητή και την οικογένειά του εκ μέρους της ιατρικής Υπηρεσίας του «Αττικόν» υγεία και μακροζωία.

Και μιας και η αρχική του επιστημονική καριέρα ήταν στις ΗΠΑ, ας μου επιτραπεί να αναφέρω την φράση του Νίκου Καζαντζάκη αγγλιστί, όπως θα την έλεγε εκεί ο δάσκαλος Κ. Αναγνωστόπουλος: *“True teachers are those who use themselves as bridges over which they invite their students to cross; then, having facilitated their crossing, joyfully collapse, encouraging them to create on their own.”*

Καθηγήτρια Γεωργία Γερολουκά – Κωστοπαναγιώτου
Διευθύντρια της Β' Πανεπιστημιακής Κλινικής Αναισθησιολογίας, Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ
και Διευθύντρια Ιατρικής Υπηρεσίας του ΠΓΝ «Αττικόν»
<gcstopan@med.uoa.gr>

Foreword

It's a special honour and pleasure to write a foreword to a volume in honour of Emeritus Professor of Cardiac Surgery of the Medical School of the University of Athens, Mr Konstantinos Anagnostopoulos.

A few years ago I heard about a Professor of Cardiac Surgery that left his very successful academic career in the USA and came to Greece to the University of Ioannina, trying to organize the University Cardiac surgery clinic – a feat quite challenging during that era in a very demanding specialization. I admired his courage!

I met Professor Anagnostopoulos in 2004 at PGN «Attikon», while I was an Assistant Professor of Anesthesiology and a Director of the newly established 2nd University Anesthesiology Clinic who was hospitalized in 2003.

Mr Anagnostopoulos impressed me with his anxiety and persistence to start the newly established University Cardiology Surgery Clinic of the Medical School of the University of Athens before he retired. «I left the United States for this purpose and I want you the anesthesiologists to help my Clinic work!» Because his will could not be postponed and no one could deny him, even though Anesthesiology then faced countless difficulties in initiating and organizing itself as an academic unit, we contributed to his bold task.

Our greatest anxiety was for the outcome of cardiac surgeries to be a success and for the patients to come out unharmed. An important problem was the training of anesthesiologists in cardiology and of our nurses as well, and the well-functioning of the Cardiac Surgery Unit of Met-Anesthesia Care (or “CRT ICU” as we usually call it even today for the sake of brevity!). We even drafted together with Mr Anagnostopoulos and the then Professor of Cardiology Mr D. Kremastinos Internal Rules of Procedure. Every beginning is difficult! Professor Anagnostopoulos often stayed at the end of the surgery next to the patient and often slept on the stretcher until he was sure that his patient was surgically safe. He formed a team of young and competent cardiac surgeons who realized his dream. Today, the University Cardi-Surgical Clinic at PGN Attikon treats patients not only from the entire 2nd RDP, ie D. Attica, including the Aegean islands but also from all over Greece.

The 2nd University Clinical Anesthesiology owes a special debt of gratitude to Professor Anagnostopoulos since he recognized from the beginning the importance of its contribution to the development of cardiac surgery and consequently to the outcome of cardiac surgical patients. Professor Anagnostopoulos had an excellent cooperation with us and his scientific view that he had gained through his many years of knowledge and experience was always welcome, educational and essential to our cooperation. That's how we did it. Today, 12 years later, the

University Cardiac Surgery Clinic under the direction of Professor D. Dougeni, and his worthy associates continues the work envisaged by Professor Anagnostopoulos.

At a time when the financial attraction along with the organizational difficulties led cardiac surgeons to the private sector, as well as the most recent phenomenon of «brain drain» that led many competent new surgeons to seek their fate outside Greece, Professor Anagnostopoulos and others renowned scientists, returned home and fought to offer a better tomorrow in academic medicine. Professor Anagnostopoulos managed to create the 1st University Cardiac Surgery Clinic of the Medical School in Athens, the National and Kapodistrian University in 2005 to develop and ascend it to the level of a modern University Clinic. He is a prolific writer, an exemplary researcher, a physician with a broad field of knowledge and a spirit of scholarship. He is without a trace of arrogance, but with distinctive humour and innate goodness, tireless and always willing when communicating and kind to everyone, patients, nurses, doctors, and students.

The academic medical community in general and, in particular, the PGN Attiki, owe a great debt to Professor K. Anagnostopoulos. We are honoured to have worked with him. As the Director of the Medical Service of PGN Attiki, I express the appreciation and the love of everyone in «Atticon» that met and collaborated with him. I wish the Honored Professor and his family on behalf of the Atticon Medical Service Center health and prosperity.

And since his original scientific career was in the US, let me mention the phrase of Nikos Kazantzakis in English, as would the teacher K. Anagnostopoulos say it: *«True teachers are those who use themselves as bridges over which they invite their students to cross; then, having facilitated their crossing, joyfully collapse, encouraging them to create on their own.»*

Professor Georgia Gerolouka-Costopanagiotou
Director of the 2nd University Clinical Anesthesiology,
Medical School of Athens
and Director of the Medical Service of PGN «Attikon»
<gcostopan@med.uoa.gr>

Τιμής ένεκεν

Ήταν καλοκαίρι του 1980 όταν ως εφημερεύων νέος ειδικευόμενος χειρουργός ήλθα σε επαφή με την θανατηφόρα επιπλοκή του οξέος αορτικού διαχωρισμού, τη ρήξη και το αιμοπερικάρδιο. Οι εικόνες αυτές σημαδεύτηκαν στο μυαλό μου και με έκαναν να αναζητήσω με τα πενιχρά μέσα που είχαμε τότε σχετική βιβλιογραφία. Με επιμονή και κόπο βρήκα μία αναφορά στο Index Medicus, μια πρόσφατα δημοσιευμένη εργασία στο Am J Cardiology, συγγραφείς Anagnostopoulos CE et al.

Από τότε ένιωθα επιστημονικό δέος και βαθύτατη εκτίμηση για τον πρωτοπόρο αυτόν επιστήμονα της διασποράς που με ενθουσίασε με την εργασία του. Ήταν η πρώτη ακαδημαϊκή «διηπειρωτική γνωριμία» με τον τιμώμενο σήμερα Ομότιμο Καθηγητή Κωνσταντίνο Αναγνωστόπουλο. Μια γνωριμία που σημάδεψε τα πρώτα επιστημονικά μου βήματα και αναμφισβήτητα με επηρέασε στην απόφαση μου να ασχοληθώ με την Καρδιοθωρακική Χειρουργική. Έκτοτε, μου άρεσε να διατηρώ ως νεότερος αυτή τη μυστική σχέση και να παρακολουθώ την ανοδική του πορεία.

Αργότερα, δεν ήταν έκπληξη για μένα το γεγονός ότι έγινε ο μοναδικός επιστήμονας στη χώρα μας που «άνοιξε» δύο Καρδιοχειρουργικές Πανεπιστημιακές κλινικές, στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και στο Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ). Δεν φανταζόμουν όμως ποτέ ότι θα είχα τη τιμή να συνυπάρξουμε παράλληλα καθηγητές σε δυο περιφερειακά πανεπιστήμια και Ιατρικές σχολές, εγώ στην Πάτρα και αυτός στα Ιωάννινα. Ούτε βέβαια φανταζόμουν ότι θα έλθει στιγμή που ένας συνεργάτης από την τότε κλινική μου στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Πατρών, ο νυν Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής Ε. Αποστολάκης θα τον διαδεχθεί ως Καθηγητής στα Ιωάννινα. Και πόσο μάλλον, ότι θα έχω την τιμή να τον διαδεχθώ ως Καθηγητής στην Αθήνα στο Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν».

Τύχη αγαθή έδοξε για με να γράφω αυτό το σύντομο εισαγωγικό σημείωμα για τον τιμητικό τόμο του επιστήμονα που πριν 37 χρόνια είχα «γνωρίσει» και βαθύτατα έκτοτε εκτιμήσει. Θεωρώ ότι ο Ομότιμος Καθηγητής Κ. Αναγνωστόπουλος υπήρξε ίσως ο καλύτερος ανάμεσα στους καλύτερους Έλληνες Καρδιοχειρουργούς, διαθέτοντας σε υπερθετικό βαθμό την απόλυτη τριάδα: **άριστος χειρουργός, ερευνητής, δάσκαλος.**

Ο ανά χείρας τόμος είναι μόνο ένα ελάχιστο δείγμα αναγνώρισης, γιατί η μεγάλη αναγνώριση υπάρχει διάχυτα ριζωμένη στην Ελληνική Καρδιοθωρακοχειρουργική κοινότητα, η οποία του οφείλει πολλά. Ως πρώην πρόεδρος της δε αισθάνομαι περήφανος που ένα μέλος της είχε διεθνή εξέλιξη, αλλά και σημαντικότερη παρουσία στη χώρα μας, συνδυασμός δύσκολος μα εξαιρετικά σημαντικός. Οι νεότεροι οφείλουν να τον έχουν ως πρότυπο και παράδειγμα στην επιστημονική και ακαδημαϊκή τους πορεία.

Ευελπιστώ να συμβάλλω στην περαιτέρω ανάπτυξη και διεθνή επιστημονική αναγνώριση της ήδη διακεκριμένης Πανεπιστημιακής Καρδιοχειρουργικής Κλινικής, ΕΚΠΑ, που δημιούργησε ο Κωνσταντίνος Αναγνωστόπουλος και οι εξαιρετικοί του συνεργάτες συνεχίζουν. Στον τιμώμενο και την οικογένεια του εύχομαι Υγεία, Χαρά και Ευτυχία. Πιστεύω ότι θα τον έχουμε κοντά μας να τον συμβουλευόμαστε, η δε πληθωρική και εκ φύσεως νεανική του προσωπικότητα θα βρει και άλλους δρόμους έκφρασης και παράλληλης με την Χειρουργική δημιουργίας. Η Ελληνική Καρδιοθωρακοχειρουργική κοινότητα είναι περήφανη για την τεράστια συμβολή του και εμείς πάντα ευγνώμονες για το έργο του.

Δημήτριος Δουγένης
Καθηγητής Καρδιοχειρουργικής, ΕΚΠΑ, Αθήνα 22/9/2017

In tribute

It was summer 1980 when, as an on-duty new surgeon, I was in touch with the lethal complication of aortic separation, rupture and blood pressure. These images were marked in my mind and made me search with the meagre means we had at that time in the relevant bibliography. With perseverance and effort, I found a reference to Index Medicus, a recently published work in *Am J Cardiology*, authors Anagnostopoulos CE et al.

Since then I have felt a scientific awe and a deep appreciation for this pioneering scientist of the diaspora who fascinated me with his work. It was the first academic «intercontinental acquaintance» with the currently honoured Emeritus Professor Konstantinos Anagnostopoulos. An acquaintance that has marked my first scientific steps and has undoubtedly influenced my decision to get into Cardiothoracic Surgery. Since then, I liked to keep this secret relationship with him as a younger doctor and to follow his upward course.

Later, it came as no surprise to me that he was the only scientist in our country to open two Cardiac Surgery Clinics at the University of Ioannina and at the National & Kapodistrian University of Athens. But I had never imagined that I would have the honour of being colleagues with him at two regional universities and medical schools, him in Ioannina and me in Patra. Nor did I imagine that a colleague from the clinic at the University Hospital of Patras where I used to work back then, now Professor of Cardiac Surgery E. Apostolakis would succeed him as a Professor in Ioannina. And all the more, I would have the honour of succeeding him as a Professor in Athens at Attikon University Hospital.

Fortunately, it was a pleasure for me to write this short introductory note on the honorary volume of the scientist that 37 years ago I had «met» and have deeply appreciated ever since. I consider that Emeritus Professor K. Anagnostopoulos was probably the best among the best Greek cardiac surgeons, possessing to the superlative degree the absolute triad: excellent surgeon, researcher, and teacher. This volume is only a minimal example of recognition because great recognition exists widely in the Greek Cardiothoracic Surgery community, which owes much to him. As a former chairman, I feel proud that one of its members has had an international development but also a very important presence in our country, a combination that is difficult but extremely important. The younger ones should view him as a model and example in their scientific and academic careers.

I hope to contribute to the further development and international scientific recog-

dition of the already distinguished University Cardiology Surgery Clinic, which was created by Konstantinos Anagnostopoulos and that his outstanding collaborators now continue. To the honoured and his family, I wish Health, Joy and Happiness. I believe we will have him with us to consult, and his exuberant and inherently youthful personality will find yet other ways of expression in parallel to the Surgery of Creation. The Hellenic Cardiothoracic Surgery community honoured of his enormous contribution and we are always grateful for his work.

Dimitrios Doudenis
Professor of Cardiac Surgery, Athens, 22/9/2017